

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishtvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Inserati:

Enostop. petlitrska (72 mm):
za enkrat 1. h
za dvakrat 11. "
za trikrat 9. "
za več kot trikrat 8. "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 3 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Kako bi dolgočasni dr. Ferjančič rad postavil delal?

Odsek za volilno reformo je izvolil pododsek, ki naj se posvetuje o vladnem načrtu zakona za varstvo volivne svobode. V ta pododsek so se namenoma izvolili tudi zastopniki strank, ki delajo opozicijo volivni reformi in sicer radi tega, da se na ta način okrajša poznejša debata v polnem odseku in v zbornici sami. Tako je prišel v pododsek tudi »dični« nadsvetnik extra statum dr. Ferjančič. Vzbudil se je v njem ob tej priliki nagon zakonodajstva in zadostil je temu nagonu v obliki meri s tem, da je pododseku predložil sledeči predlog:

»Duhovnik ali drug verski služabnik, ki povodom javnih volitev, v namenu da bi volivnega opravičenja odvrnil od izvršitve volivne pravice ali ga pa napotil k izvršitvi te pravice v določenem smislu, ustmeno ali v pisanih določa ali oznanjuje cerkveno kazen ali upokorna sredstva, uporablja duhovske obljube ali pretenja, ali sploh zlorablja svojo cerkveno avtoriteto, učini prestopke in se kaznuje s zaporom od 1 tedna do 3 mesecev ali z globo od 50 K do 1000 K.«

Ali pa naj se, tako predlaga dalje gospod nadsvetnik extra statum, novi paragraf glasi takole:

»Duhovnik ali drug verski služabnik, ki povodom javnih volitev v namenu da bi volilnega opravičenja odvrnil od izvršitve volivne pravice ali ga pa napotil k izvrševanju te pravice v določenem smislu, na za službo Božjo posvečenem mestu izvršuje volivno agitacijo ali pa tudi izven tacega mesta ustmeno ali v pisanih cerkvene kazni ali upokorna sredstva določa ali oznanjuje, uporablja duhovske obljube ali pretenja ali odreja bogoslužna dejanja, — učini prestopke in se kaznuje z zaporom od 1 tedna do 3 mesecev ali z globo od 50 K do 1000 K.«

Tako! To je produkt zakonodajnega nagona gospoda dr. Ferjančiča. In sedaj vsakdo ve, kako bi se delale postavbe, če bi zaničevana strančica, koji pripada nadsvetnik extra statum, imela oblast, izvršiti svoje čedne namene.

Le par izgledov, kaj da bi veljalo, če bi dr. Ferjančičev paragraf postal zakon, bodisi v prvi ali drugi obliki.

Kakor hitro bi bile volitve razpisane, bi bilo za vsakega duhovnika najbolj pametno, da takoj ustavi svoje cerkveno delovanje in si poleg tega še kupi primeren aparat, ki mu popolnoma zapre usta, zaveže jezik in paralizuje vrhu tega še roko, da ne more ne govoriti in ne pisati, — kajti le potem je popolnoma siguren, da ne zaide pod Ferjančičev paragraf in se ne nakopile prižona ali mastne denarne globe. Šele po končanih volitvah — naj si bodejo državne, deželne, okrajne ali občinske, volitve za trgovsko zbornico ali kakršnekoli »javne« volitve — sme zopet rabiti jezik in roko in zamore zopet z mirno vestjo k oltarju, na prižnico ali v spovednico, zamore celo šele zopet z mirno vestjo k umirajočim, opravljati svojo vzvišeno službo. Dokler pa trajajo kake volitve, bi bilo za duhovnika nevarno, skrajno nevarno, brati sv. mašo, spovedovati in obhajati, propovedovati ali opravljati katerokoli drugo cerkveno službo. Za škofa bi bilo skrajno nevarno, izdati začasa kakih volitev pastirski list ali zapovedovati katerekoli cerkvene pobožnosti. Seveda bi bilo za vsakega duhovnika, od škofa in doli do zadnjega kaplana naravnost pogubno, udeleževati se kake volivne agitacije, govoriti na kakem shodu, sploh spregovoriti besedo za časa volitev — kajti z vsako se tako nedolžno besedo bi se lahko ujel v mreži Ferjančičevega paragrafa in bi ga kak sudac po srcu nad-

svetnika extra statum prestavil iz farovža na tisti samotni kraj, kjer je glavna hrana ričet, ki dr. Ferjančiču silno diši — kadar ga duhovni jedo.

Naj nihče ne reče, da pretiravamo. Vzemimo nekaj izgledov.

1. Duhovnik bere začasa volivnega gibanja sv. mašo za srečen izid volitev. Je že zašel pod Ferjančičev paragraf! Kajti učinil je »bogoslužno dejanje« in »memento« bode liberalen sudac po Ferjančičevem srcu brzo interpretiral tako, da je duhovnik služil sv. mašo »v namen, da bi volilce napotil, da volijo v njegovem smislu«. Posledica: En teden do 3 mesecev ričet ali pa globo od 50 do 1000 K!

2. Liberelec gre za časa volivnega gibanja nalašč k spovedi. Potem pa trdi, da mu je spovednik žugal, da mu ne dá odveze, ako voli verskega sovražnika. Spovednik se niti braniti ne more, ker ne sme besedice ziniti o tem, kar se je pri spovedi govorilo, četudi bi moral radi tega — na vislice! Liberelec pred sodnijo priše, spovednik molči in se po Ferjančičevem paragrafu obsodi na ričet ali denarno globo. Kajti dobe se posamezni sodniki, ki liberalcu načeloma vse verjamejo.

3. Razpišejo se splošne volitve za državni zbor. Veri sovražne stranke gredo v volivni boj s protiverskim programom: n. pr. razdružljivost zakona, brezverska šola itd. Avstrijski škofje izdajo pastirski list, kjer opozarjajo vernike na pretečo nevarnost in jih opominjajo na versko dolžnost, da kandidatom takih strank ne dajo glasu. Posledica: Vsi avstrijski škofje, s kardinali na čelu zapadejo po Ferjančičevem paragrafu kazni zopora od 1 tedna do 3 mesecev ali pa globi od 50 K do 1000 K!

4. V slučaju 3. govori duhovnik raz lece ali pa na kakem volivnem shodu po svoji dolžnosti o svetosti zakona, o važnosti verske vzgoje, o dolžnosti vsakega vernika, v zasebnem in javnem življenju braniti svetost zakona in delovati za versko vzgojo mladine, — opominjajoč vernike na odgovornost pred Bogom, ki bode dobro plačal in hudo kaznoval.

Propovednik je po Ferjančičevem paragrafu izgubljen. Kazen — do 3 mesece ječe ali do 1000 K globo — mu je neizogibna. Sploh pa bi se v vsaki pridigi, v vsaki razlagi katekizma našlo lahko takih prestopkov.

In tako bi lahko navedli še nebroj slučajev. Toda članek bi postal preobsežen. Zato naj za danes predstojajo slučajji zadostujejo. Vsakdo lahko že iz teh zgledov uvidi »kam pes taco molí«.

Pri vsem tem pa bi seve ostala neprikrasna liberalna svoboda, mazati verske svetinje našega naroda, vlačiti po blatni najsvetejša čutila našega ljudstva, uganjati najostudnejšo »farško gonjo«. Vse to bi bilo prosto in bi stalo še celo pod posebnim varstvom postavbe. Tako da bi n. pr. dr. Ferjančič lahko pod varstvom žandarjev na volivnem shodu cele ure z njemu lastno dolgočasnostjo in konfužnostjo se zaletaval v verske resnice in izbljuval svoj žolč zoper njemu neljube duhovnike, — če bi pa duhovnik branil na tem shodu verske resnice in svojo lastno čast in čast svojega stanu, bi bil po Ferjančičevem paragrafu zaprt ali vsaj v denarjih kaznovan!

Taka je svobodoljubnost naših liberalcev. Zares, opravičena je v takih razmerah sodba, ki jo je nedavno izrekel v državnem zboru svobodomiseln nemški poslanec o naših liberalcih proti poslancu S. L. Stranke. Rekel je: »Euere Liberalen sind die niederträchtigste Partei in diesem Hause«. (»Vaši liberalci so najpodlejša stranka v tej zbornici.«)

Če že svobodomiselnici tako sodijo, ki poznajo komaj 5% hudobije in propalosti te stranke, — kakšna mora šele biti sodba našega ljudstva, ki to stranko pozna skozi in

skozi, do kosti? To ljudstvo bode izreklo svojo sodbo pri prihodnjih volitvah.

Dr. Ferjančičev paragraf pa, ki je narejen za pustne norce, ne pa za pametne ljudi, ne bo nikdar postal zakon. Saj se tudi ne razburjamo, — toda obrazložiti smo ga morali nekoliko, da ves slovenski svet spozna podlost te »liberalne« stranke, ki je še nedavno našla toliko potuše v nekaterih obmejnih krogih.

Ravno obmejni Slovenci naj si ta izrodek »liberalne« fantazije natančneje ogledajo. Kam pridejo obmejni Slovenci, ako bodejo narodne duhovnike, glavne stebre obmejnega slovenstva, radi politične agitacije gnali pred sodnijo, ki so na mejah večinoma v rokah zagriženih narodnih nasprotnikov?

Za dr. Ferjančičev naskok je odgovorna vsa liberalna stranka. Tega bi nam pač ne bilo treba dokazovati, bi si kdo mislil. Toda, ljubček, ki ne poznaš »Edinosti«, »Domovine« in drugih objektivnih glasil v obmejnih deželah. Tam zatajujejo vsa dejstva, ki govore proti našim liberalcem, in slastno pogrevajo vse laži, ki gredo proti nam. Te modrijane hočemo izzvati. In zato pribijemo:

1. V strankin program je sprejeta ta-le določba (»Narod« dne 6. novembra): »Stranka se bo slej ko prej z vsemi sredstvi borila zoper neznosno zlorabo cerkve in duhovnih oblasti v politične in posvetne svrhe, ter v ta namen zahteva tudi strogo ločitev cerkve od države.«

Kakšen boj se umeva glede na volitve, je razvidno iz nastopnih besedi, vzetih iz »Narodovega« članka dne 7. novembra: »Ako se hočejo zagotoviti zares svobodne volitve, se mora sprejeti v zakon kot kardinalna točka določba, s katero se z najstrožjimi kaznimi zabranjuje vsaka politična agitacija v cerkvi in zloraba prižnice in spovednice v agitatorične politične svrhe! Dokler se to ne zgodi, je vse govoričenje o volivni svobodi zgolj prazna fraza. Stvar zares svobodomiselnih poslancev je, da se energično zavamejo za to, da se sprejme v zakon o volivni svobodi pred vsem takozvani »kanceljarski paragraf«, ker bi bil sicer zakon o volivni svobodi samo »lucus a non lucendo!«

Dr. Ferjančič je storil, kar mu nalaga stranka. In sedaj samo čakamo, kako se bodo držali obmejni Slovenci proti stranki s takim programom, in kaj bodo rekli o njenem zapnem shodu.

Če bi se spolnila volja Ferjančiča in njegovih čednih kumpanov, bi to bila prava narodna katastrofa na Štajerskem, Koroškem in v Istri.

Toda kaj to briga ljudi Tavčar-Ferjančič-Plantanovega kalibra? Naj se pogrezne ves slovenski narod v nič — da imamo le mi par mandatov. To je parola te »narodne« stranke, — stranke, ki pri vsakem dostojnem človeku, ki jo pozna, zamore le še vzbujati gnus in gnev.

Ljudski shod v Ljubljani.

Včerajšnjega ljudskega shoda, katerega so sklicali v veliko dvorano hotela »Union« nekateri pristaši vseh treh političnih struj, se je udeležilo do 2000 oseb. Shod je otvoril g. ces. svetnik prof. Franke, nakar je bilo izvoljeno naslednje predsedstvo: za predsednika g. Franke, za podpredsednika Mlinar in dr. Pegan, za zapisničarja pa Jeraj in Zahradnik. Sklicatelji so povabili na shod dež. glavarja, dež. odbornike in g. dr. Robido.

K točki dnevnega reda: Deželni odbor, blaznica na Studencu in deželni zavodi sploh, so bili oglašeni trije referenti.

Prvi referent je bil gospod dr. Ravni-har, ki je začetkom svojega govora povdarjal, da se sklicateljem shoda ne gre toliko za osebo dr. Robide, ampak za zistem ter je nadaljeval:

Naš namen je, javnosti pojasniti vse razmere, ki jih je doslej tako vestno prikrival deželni odbor. Javnost ima pravico, da nad-

zira deželne dobrodelne zavode, ker vzdržujejo jih država, dežela, mesta, torej žrtve davkoplačevalcev. Javnost ima pravico, da kontrolira zavode, ki so namenjeni splošni koristi, ki so zavetišča revnim in bogatim, tega ali onega stanu, javnost ima pravico do javne kontrole nad temi zavodi, pa tudi nad organi, ki upravljajo te zavode in katerim je izročena njih usoda! (Klici: Tako je!)

Ako se bodem kljub temu pečal z dr. Robido, storil bom to radi tega, ker je dr. Robida v tipični zvezi s postopanjem deželnega odbora Pred desetimi leti so bile na deželni blaznici na Studencu še huiše razmere kot so danes, deželna blaznica je bila najnemodernejši zavod na svetu, in to ravno tako glede notranje uredbe, kakor glede zdravljenja. Vse uredbe so bile do skrajnosti zastarele. O modernih pridobitvah psihiatrije ni bilo nobenega sledu! Bolnike so zapirali v podzemskih ječam podobne celice, v nekeke črne pobarvane temnice, iz katerih se je razlegalo vpitje nesrečnikov daleč v okolico. (Klici ogorčenja.) — o modernem zdravljenju ni bilo duha ne sluha, bolniki niso mogli upati na ozdravljenje. Deželna blaznica je bila kraj živih mrlčev! Končno je morala v te neznosne razmere poseči vlada, ker teh razmer ni mogla več spregledati. Vlada je zahtevala, da se uredi zdravniška služba, da se nastavi tretja zdravniška moč. Dr. Schafferju, tedanjemu referentu deželnega odbora o deželnih dobrodelnih zavodih gre zasluga in iskrena mu bodi hvala (Klici: Slava mu!), dasi je bil naš narodni nasprotnik, da se je razmere popiskovalo boljše. Dr. Schaffer je pridobil tedaj deželni blaznici tretjo zdravniško moč v osebi mladega slovenskega zdravnika, tedaj pri vladi službojočega dr. Robido, specialista psihiatrije. Dr. Robida je dobil stipendijo, da se klinično izvežba kot bodoči vodja deželne blaznice in je v ta namen prepotoval razne tuje dežele. Dr. Robida je dobil tedaj od dr. Schafferja obljubo, da postane definitivno v enem letu in da v dveh, k večjemu v treh letih postane vodja deželne blaznice. Po preteku enega leta se je dr. Robida vračal nazaj na Kranjsko s sijajnimi izpričevali, posebno značilno je izpričevalo Krafft Ebblinga, v katerem stoji, da je dr. Robida posebno sposoben kot ravnatelj kake blaznice. Dne 1. novembra leta 1898 je nastopil dr. Robida svojo službo v deželni blaznici na Studencu v provizorični lastnosti poleg dr. Bleiweisa in dr. Divjaka. Posihmal se je na Studencu pričelo veliko pometanje. Koliko truda, dela je to dr. Robidi dalo, se osvedoči tisti, ki poimni, kako se svinjaki izpremenijo v zračno sobano. Vpeljal je dr. Robida prosto terapijo, omrežje je izginilo z oken, uvedle so se terapevtske kopeli, uvedle so se higijenične naprave, uvedla se je snaznost, dr. Robida je ustanovil knjižnico, čitalnico, orkester, zdravil je z najnovejšimi pridobitvami — mnogo bolnikov je ozdravelo in ozdravljeni so odšli. Umrlivost je padla za 50 odstotkov, kar se da statistično dokazati, dr. Robida je blaznico preustroil v modernem smislu, svoj oddelek je po posebno dvignil. Povsod drugod bi blagoslovili tako delo za splošno korist in na čast zavodu, podpirali ga, celo odklikovali. Pri nas ne tako! Vsako mrvice udobnosti bolnikom je moral dr. Robida po huden boju priboriti od vodstva in od deželnega odbora. Naveličal se je prositi in sam je nabiral mile darove za svoje bolnike, nad 4000 kron je dodal iz svojega za udobnost bolnikov na deželnem zavodu! To ni našlo priznanja, da je dal štirinajst časopisov za čitalnico, da je sam nakupil godala, da je sam vodil in dirigiral orkester, to ni našlo priznanja — to je našlo hud odpor pri vodstvu in deželnem odboru. Prišlo je do konflikta med obeh zdravnikoma. En dnevnik je zagovarjal dr. Divjaka, drugi — »Narod« — ki sedaj nakrat dr. Robido napada, je zagovarjal dr. Robido. (Klici: Dr. Tavčar je sam takrat pisal!) Deželni odbor je uvedel preiskavo: zaslišani so bili nadstreljaji in sestra Lucija in zapisnik je bil oddan dr. Schafferju. Preiskava je zamrla — in danes nima deželni odbor nobenega akta v rokah! Stvari se pa ni zadušilo. Prišel je čas, ko je dr. Plečnik remonstriral proti vodji deželne blaznice dr. Bleiweisu in je tudi dr. Štajner nastopil proti dr. Bleiweisu. Dr. Robida je šel tedaj k gr. Barbotu, ki je po smrti dr. Schafferja prevzel referat o deželnih dobrodelnih zavodih in ga je vprašal, kaj je z njegovimi pritožbami in vlogami. Grof Barbo mu je dejal, da — nima nič v rokah, da pa hoče on, grof Barbo, pošteno pometati, a pri tem se ne more naslanjati na govorice, zato naj dr. Robida napravi pismeno vlogo. Še

enkrat sta bila zaslišana oba nadstrelja in sestra Lucija Ekar. Kar so se pričeli govoriti, se je zapalo ter so izjavile, da so pripravljene to potrditi tudi s prisego. Zapisnik je bil oddan deželni odboru. Grof Barbo sam je zaslišaval in vodil preiskavo in grof sam se je izjavil, da so vse poizvedbe v bistvu dognale to, kar so pričele izjavile. Naj navedem nekoliko mest iz zapisnika o pričevanju sestre Lucije Ekar:

Govornik čita:

Sestra Lucija Ekar izpove:

Predno je dr. Robida prevzel moški oddelek, vladale so pri nas strašne razmere. Bolniki so neprenehoma rli in vpili, pretepali se in ruvali, sploh vsak je delal, kar se mu je hotelo. Mnogo jih je ležalo po tleh, drugi so hodili bosi okrog, čakali in pljuvali so vse okrog, gospod vodja Bleiweis pa jim je prinašal v škarniceljih po Ljubljani nabranih čikov. (Hrupno ogorčenje. Klici: Živio Bleiweisova metoda! Sramota!) Novodošlec ni prišel nobeden v posteljo, če ni bil posebeno divji, vtaknilo se ga je tukaj na mirni oddelek in potem je krog skakal po klopih in mizah in nadlegoval ostale toliko časa, da je razburil celi oddelek. Sploh ni bilo na nobenem oddelku varno, kjerkoli je človek bil, ga je ta ali oni udaril ali sunil. K nekaterim bolnikom se sploh zdravnik nikoli prikazati ni smel, tako so bili divji. Cela okolica je vedno vedela, kedaj je vizita na Studencu. Takrat so bolniki tako vpili in razsajali, da je bila groza. LAVORJEV nismo imeli, glavnik semtertja kakega, ust in zob se sploh nikoli ni snažilo. Mi si nismo znali pomagati, saj je bil zdravnik sam v vedni zadregi. Zraven se je bolnikov tako bal, da ga je nekaj pravih tičkov, kot Jerič, Češnovar, Jereb, Vičič itd. imelo popolnoma pod komando. Ti ljudje so delali kar so hoteli, pred vsem so pa imeli zdravnik za norca. Kradli so kakor srake in pretepali druge bolnike. Obлека bolnikov je bila strašno zakrpana, na glavi so pa nosili dragonske čepice v vseh barvah. Umivalnikov sploh nismo poznali, umival se je, kdor se je hotel, iz škafe. O kaki zavodni veselici ni bilo niti ne govora. Češnovar in Plestenjak sta kradla zavodno obleko in perilo, prodajala jo na Studencu, skupnino pa zapila. Sploh so bile razmere grozne. Takrat so imeli za kurjača Wallanta, ki je bolnike zmerjal s »prokletimi norci«. Kurjeno je pa bilo tako slabo, da smo vsi zmrzovali.

Prepovedi, da bi se ne smelo popivati pri nas, preje ni bilo nikoli. Pili so vino in žganje ter ga tudi na oddelku delali. (Klici: Čujmo!) Tudi alkoholikom ni bil alkohol nikoli zabranjen, oni, ki so se prostješe gibal, hodili so v vas popivat.

Vizite delali so zdravniki vedno s klobuki na glavi; sploh je bilo na oddelkih vedno vse pokrito. Vizit pa mnogokrat sploh ni bilo, časih celi dan nobene, popoldanskih pa pogosto ne. Takrat je hodil bolnik Rigele s pasjim bičem v roki po oddelkih, s katerim je, kakor so mi strežaji pravili, bolnike pretepal. Vsakega novodošleca je Rigele preiskal in izpraševal tudi, odredil, kaka zdravila mu moramo dajati, druge je dal zapreti, tudi rane je šival in obvezoval.

To je izpoved sestre Lucije! In kaj je naredil deželni odbor na izpovedbo teh klasičnih prič? **Na vrat na nos je odpustil oba nadstrelja in sestro Lucijo**, ki je 15 let zvesto in poštreno delovala na zavodu. (Burni klici: Sramota! Fej!) Na vrat na nos je odpustil oba nadstrelja, ker sta na poziv deželnega odbora vse povedala o razmerah na dobrodelnem deželnem zavodu, odpustil je sestro Lucijo, ki je bila bolnikom prava mati, ki je hodila beračit okoli, da so imeli bolniki boljše hrano (Klici: Živela sestra Lucija!) — odpustil jih je, kakor odpusti gospodar nepoštenega hlapca, odpustil, ker nečuvnih razmer niso zamolčali, ker so jih na poziv povedali, da jih deželni odbor čuje in sodi o njih. Bolje je menda kake stvari prikrivati, bolje je biti hinavec, kot odkritsrčen človek, kaj če pri tem bolniki trpe!

Uvedla se je preiskava proti dr. Bleiweisu in dr. Divjaku ter radi lepšega tudi proti dr. Robidi. Nič dobrega nismo pričakovali po zgorajšnjih dogodkih od te preiskave, in slutnje so se nam uresničile. Deželni odbor je prepovedal dr. Divjaku izvrševanje privatne prakse, o dr. Bleiweisu je samo odločil, da ne more iz Ljubljane nadzirati deželne blaznice na Studencu — deželni odbor je prišel do tega prepričanja po 27 letih! — (Veselost) dr. Robida je pa dobil 30. oktobra odlok, da je z 31. oktobrom odpuščen iz službe. (Ogorčenje.) Ta odlok je povzročil pravo senzacijo ne samo po Ljubljani, ampak po celi Kranjski. Vse je povpraševalo, kaj je storil dr. Robida, da je bil stantepede odpuščen iz službe, kateri se je z vso ljubeznijo posvečal, govorilo se je o goljufiji, poneverjenju in ni čuda, da so se širile take govorice, saj ima še hlapec pravico štirinajstredne odpovedi, ako nič nepoštenega ne naredi in trg. uslužbenci imajo šesttedenski rok za odpoved — deželni odbor pa je dr. Robido, specialista, kar na mah in sramotno odpustil. (Klici: Škandal!)

Nekaj nečuvnega, kar je v dekretu, ki ga je dobil dr. Robida, je ton dekretov. Da bi se kje tako govorilo z akademsko oflikanim človekom, tega nisem ne čul, ne čital. Za občečanje z vsakim človekom tudi nižjih slojev zahtevamo dostojnosti, ton dekreta deželnega odbora pa je zafrkljiv, poniževalen, da kaj takega še nisem čital. »Slovenski Narod« je ta dekret v opravičevanje ukrepa deželnega odbora skoro dobesedno priobčil — ta dekret pa ne omenja nič dr. Robidovih zaslug za zavod na Studencu, popolnoma jih prezre in celo zanikuje, da so se na njegovo prizadevanje zboljšale razmere na Studencu. Dekret očita dr. Robidi, da je izpodkopal ugled vodji

(Veselost. Klici: Dr. Bleiweisu! Čikarski metodi!), da je na njegovo škodo hotel dvigniti sebe in da so bili nagibi dr. Robide nizkoti, neplemeniti, vredni obsodbe vsakega dostojno mislečega moža. Jaz menim, da so »nagibi« nekaj notranjega, duševnega, o čemer noben ne more z zanesljivostjo vedeti, ne more pa tudi z nezmotljivostjo soditi slavni deželni odbor, kakšni so bili nagibi in da so bili ravno taki, kot se dr. Robidi očita v dekretu. Kako je dr. Robida deloval na Studencu, sem povedal. S pričami, z izvedenci se da to dokazati, kdor hoče sedaj videti Studenco. Zato pa očitam deželni odbor, da je pri tej razsodbi sodil brez temeljitega dokazovanja na podlagi takih dokazil, katere bi vsak sodnik odvrnil. Nasprotno dokaze in priče dr. Robide (Klici: Čujmo!) ni hotel niti zaslišati, zaslišati ne zdravnikov, sester, strežajev. Že sodno pričevanje je čisto nezanesljivo — a kaj bi rekli o sodniku, ki bi obsojal samo na podlagi govorice. Ne kot jurst, kot vesten človek ne bi mogel in ne smel podpisati take obsodbe! S to razsodbo uničuje deželni odbor vso eksistenco dr. Robidi, kajti kateri zavod bi še sprejel dr. Robido s tako razsodbo, takega zločinca. Z obžalovanjem bodo priznavali njegove zmožnosti, a zapirali pred njim vrata, češ: »Ah, ta razsodba!«

Kot primer, na kakšen način je sodil deželni odbor, naj povem en primer: Ena najhujših obtožb deželnega odbora (Klici: Taka zdravniška kapaciteta!) je, da je dr. Robida zavijal bolnike v mrzle rjuhe in da je s tem smrt zakrivil. Izpovedba dotične priče, blaznega Neckermanna, se glasi:

Komisar: »Ali ste bili vi zaviti?«

Blazni: »Da.«

Komisar: »Zakaj?«

Blazni: »Da se me je kaznovalo.«

Komisar: »Kaj pa je bilo vzrok kazni?«

Blazni: »Odpuščenje sugestije po vojvodi Kumberlandskem in avstrijskem cesarju.« (Veselost.)

To poslednje »utemeljevanje« se v odloku deželnega odbora kratkotalo zamolči! Na podlagi takih prič je sodil deželni odbor!

Dr. Robidi se očita, da je bolnikom dajal pri tem roke pod hrbet, kar bi bilo res brutalno. Za to pa ima deželni odbor za priče ne zdravnike, ampak blaznega Jožo! (Klici: Živio Joža! Hrupna veselost.) Na tako pričevanje se je usedel deželni odbor in »Slov. Narod«, ti dve hudodelstvi šteje med najhujše, kar jih je učinil dr. Robida na deželni blaznici.

Vsi slučaj, kar jih očita deželni odbor dr. Robidi, so že sodno dognani. Če se je na zavodu zgodila kaka nesreča, je dr. Robida sam napravil ovadbo na državno pravdnišvo, vršila se je sodna preiskava, ki je dognala, da ne zadene krivda ne tega ne onega in deželni odbor radi tega Robide takrat ni odpustil! (Klici: Sedaj čez 4 leta navaja deželni odbor za odpust take vzroke! Zada tiče bolj drugi vzroki — politično masreglovanje!)

Deželni odbor ne dobi na dr. Robidi nobene dobre lastnosti. Očita mu malomarnost v zdravništvu. Dvomim, če je kompetenten deželni odbor o zdravniških zadevah razsojati. Deželni glavlar se je tne dni izjavil, da niti službovanje, niti zdravniške stvari niso prišle pri ukrepu deželnega odbora v poštev in da niso bile merodajne. Če pa vzamemo iz odloka deželnega odbora zdravniške stvari, postane odlok iluzoričen in razpade v nič, ne preostaja prav nič, kar bi moglo le količark opravičevati tako kazen, kot jo je izrekel deželni odbor. Ako sedi medicinec na zatožni klopi pred sodiščem, vpraša sodišče medicinsko fakulteto za mnenje, kaj je zdravnik zakrivil. Deželni odbor ni niti približno kaj takega storil! Opiral se je na priče sekundarno blaznih in na to je svoje sodbo zidal. (Klici: Škandal!) Zato pa pravim: Naglo, prenačljivo je sodil deželni odbor, ki očita v dekretu zdravniku dr. Robidi, da je brezvesten, ker je rabil »Johimbina«. Brezvesten naj bo zdravnik, ker uporablja novo zdravniško sredstvo! Čalilej je bil brezvesten, ker je postavil trditev, da se vrti zemlja okoli solca in ne solnce okoli zemlje! Čast takemu naprednemu stališču! Deželni odbor pravi, da se v blaznici v Feldhotu ne rabi »Johimbina«, pozabil je pa povedati, da je ta blaznica ravnotako nazadnjaška, kot blaznica na Studencu. Deželni odbor omenja glede »Johimbina« tudi blaznico v Mauer Oehlingu, a v aktih se glasi izjava te blaznice drugače, nego je zapisana v dekretu. (Klici: Čujmo!)

Deželni odbor očita dr. Robidi tudi, da ni hotel prirediti neke kresne veselice. Robida pa dotične kresne veselice ni mogel prirediti, ker se je s sestro Lucijo izjavilo solidarnim dvanaest drugih strežajev in odšlo, brez teh pa dr. Robida veselice ni mogel prirediti. Tudi ni resnično, da bi bil dr. Robida neko bolnico iz barake spravil na oddelek, kjer je dotična bolnica našla smrt. Res je le, da je dr. Robida spravil bolnico iz barake za akutne infekcijske bolezni, kamor dotična bolnica ni spadala, na oddelek, kamor je spadala. Deželni odbor pravi, da se je dr. Robida zavedal glede mokrih rjuh svojega napačnega postopanja, zato pa od junija meseca ni pustil bolnike za več zavijati nego za štiri ure. Dr. Robida je to storil radi tega, ker je bil oprezen in ni imel izsolanih strežajev na razpolago. Zato je odredil, da se mu o vsakem takem slučaju telefonira. To priča za vestnost dr. Robide, ne pa za slabo vest.

Deželni odbor očita dr. Robidi, da je s strežaji popival po vaških gostilnah — v vseh letih pa dr. Robida ni bil 20krat v okoliških gostilnah. Navedel je v to priče — deželni odbor pa ni zaslišal niti ene priče dr. Robide. Znano je, da so v vaških gostilnah k večjemu po dve mizi, če se je vsedel k mizi kak strežaj, ali je dr. Robida storil greh, da strežaja ni odganjal od svoje mize. (Klici: To ni nič nečastnega! Tavčar tudi Malovrha ne odga-

nja!) Ali je strežaj pes? Deželni odbor se bo moral odvaditi takih aristokratskih pojmov, sicer ga bodo odvadili drugi! (Klici: Tako je!) Deželni odbor navaja — za vzrok odpustitve iz službe, ker je dr. Robida napravil vizito ob 9. namesto ob 11. uri. Dr. Robidi sploh ni bila predpisana nobena uradna ura, pa tudi tako važno ni, ako se vizita napravi ob 9. ali ob 11. uri, samo, da se jo napravi. Dr. Robida pa je bil vedno pri roki, če se ga je potrebovalo. Da je dr. Robida po 6 do 10 ur bival med bolniki, igral z njimi karte, dirigiral jim orkester, prirerjal jim veselice, za katere je iz svojega dodajal — to pri deželnem odboru izgine pri za zdravje tako važni uri, kakor je 9. ura! (Burna veselost.) To naj bi bil vzrok za — odpust iz službe. (Klici: Sramota!)

Sploh se pa ne podpisuje dekretov za »vzroke«, ki v preteklosti leže. Dr. Robida je bil sedaj poslan iz službe za stvari, ki leže pet let za njim. Dogodki za odpust morajo ležati neposredno pred odpustom. Deželni odbor pa je bil o »Johimbinu«, o zavijanju v rjuhe, o vseh stvareh 4 ali 5 let dobro informiran in vedel zanje, deželni odbor je to pustil, danes pa navajajo to za vzrok odpusta iz službe!

Tudi dr. Robida ima napake! Razburljiv je narave, pa kdo ne bo v sedanji deželni službi razburljiv. Dr. Robidi se je obljubilo, da bo v teku enega leta postal definitivni, a še po sedmih letih ni postal definitivni. Kdo bo ohranil mirno kri ob takih razmerah! Šestprošen je poslal deželnemu odboru — vse prošnje so pa ostale nerešene, dobil ni odgovora. Če kdo prosjači toliko časa, potem ima menda končno vendarle pravico, da udari ob mizo. (Klici: Tako je! Prav ima!) Dr. Robida je odkritsrčen, v obraz po vse stvari, ker menda ne ve, da resnica v oči kolje, ker se dr. Robida noče kriviti, ker noče lizati pet ali kakor bi rekel moj prijatelj dr. Tavčar, ker noče v čreva lezti, kar je po mnenju gotove birokracije potrebno, ker ima svoje hrbišče po konci, ker nosi dr. Robida po konci glavo — zato leži danes na cesti in sicer po milosti zaprašenih službenih pragmatike — čujte — iz leta 1867! Pa ta službena pragmatika je še kolikor toliko pravična, ker določa, da se uslužbenca za pregreške najprej opomni, potem se mu da ukor, potem se mu od prejemkov odtrga, potem se ga degradira in končno odpusti iz službe, deželni odbor je pa za Robido izbral najhujšo kazn. Zoper to kruto razsodbo ni priziva — deželni odbor je sodnik, dokaz, priča izvršilna oseba vse v eni osebi! Morda je bilo to še takrat dobro, ko so coprnice sežigali, morda tudi še leta 1867, če pa deželni odbor danes tako zastarelo postopa, potem to nasprotuje vsaki demokratičnosti, vestnosti, napredku! Dr. Robida je podlegel zistemu, moral je pasti, ker se je spustil v borbo z močnejšim. Še danes ne prevladuje razum, ampak pest. Nobena revolucija se pa ne izvrši brez žrtve, tudi ne pri deželnih zavodih. Zvest pa imej dr. Robida, da je padel za dobro stvar. Hvaležni mu bodo oni, ki bodo od tega boja imeli koristi, dobrodelni deželni zavodi in v njih bedno človeštvo. Ne nadejamo se, da bo sedanji deželni odbor kaj izpremenil na stvari, pred shod pa smo prišli s tem ne radi osebe dr. Robide, ampak ker se kaže ves zistem v osebi dr. Robide. (Dolgotrajno ploskanje govorniku.)

Predsednik: Ako je navzočen kak deželni odbornik ima sedaj besedo. Ker ga ni, naj nastopi drugi referent.

Jožef Gostinčar govori: Predgovornik Vam je jasno naslikal slučaj, ki se je zgodil z dr. Robido. Ako se tako postopa z akademsko izobraženim človekom, kako se šele postopa z navadnim uslužbenci. Dobrodelni deželni zavodi so na zunaj videti krasne naprave, ako pa pogledamo za to zidovje, pa vidimo, da je vse gnjilo. Klici: »Res je! Par zagrizenih »Narodovcev« zapusti dvorano in eden zakliče »Kibic!« Gostinčar mirno nadaljuje: Ako se delavstvo bori za skrajšanje delavnega časa, je to hvalevredno, ker je dostikie delavni čas le predolg. Ali nikjer ne najdete zavoda, kjer bi bili uslužbenci tako dolgo nepretrgoma v službi, kot se to godi paznikom v prisilni delavnici, o katere razmerah hočem danes posebno govoriti.

Delavni čas v prisilni delavnici traja navadno 36 ur, velikokrat pa tudi 48 ali 84 in tudi do 104 ure skupno. (Klici ogorčenja.) Ko sem jaz to zvedel, sem se začudil, da je kaj takega danes sploh mogoče, to je nečloveško in zasluži obsodbe in sicer najstrožje. Toda to se vedno ponavlja. Paznik, ki ima družino, odide z doma in ne vé, kdaj pride domu. Ko pa vendar enkrat pride, ga pa otroci debelo gledajo, češ, kdo je ta človek, ker ga vsled njegove dolge odsotnosti od doma niso toliko časa videli. In kako plačo dobé za to? Navadni pazniki, ki še niso nastavljeni, imajo po 26 gld na mesec, za kar pa mora delati noč in dan. Res je, da dobijo pazniki, ki hodijo s kaznjenci ven na delo, od vsakega kaznjenca 3 krajcarje na dan, a zato morajo pa zvečer, ko gredo kaznjenci spat, iti na stražo in še celo k vratom, kjer so privatna stanovanja. O kakih službenih instrukcijah sploh ni duha, ne sluha. Ako hoče postati paznik definitivni, mora čakati po 7 do 8 let. Če postane definitivni, potem ga uvrste v kategorije. Kategorij je pet in 2 razreda. Plače pa so v I. razredu 72 K mesečno. Ko pride v tretjo kategorijo, dobi 85 K potem 87 K in najvišje 96 K 50 vin. Vprašam pa, ali more pri tej draginji tudi najboljši plačan paznik, ki dobi 48 gld. v sedanjih razmerah, pošteno izhajati s svojo plačo. Prej so imeli petletnice, toda te so jim vzeli in jim dali mesto njih draginske doklade, ki so pa tako nizke, da jim skoro nič ne koristijo. In penzije? Ker nimajo nobene pragmatike, nikdo ne vé, kdaj pride v penzijo in koliko dobi. Zato pa tudi nikdo ne gre v penzijo, ker nihče ne vé, ali sploh kaj dobi ali nič. Čuditi se je, da more 65letni paznik še vedno opravljati službo pri popolnoma propalih lu-

deh. Ko je nekoč neki kaznjenec z nožem zabodel paznika, vsled česar ta ni mogel več službe opravljati, dali so pazniku 18 gld. penzije. Ali je to kaka penzija za človeka, ki je žrtvoval v službi svoje življenje? Če pogledamo drugod, vidimo, da je povsod vse drugače. Le pogledite na železnico, koliko penzije bi dobil tisti, ki bi se ponesrečil.

Prošiti se nikdo ne upa ničesar, ker bi bil takoj odpuščen. Ko so se nekoč slišale pritožbe paznikov, je prišel poročevalec deželni odbornik grof Barbo raziskavat razmere v prisilni delavnici. Toda ta preiskava se je vršila na jako šablonski način. Grof je vpričo ravnatelja preiskaval in izpraševal paznike. In kdo se je upal kaj povedati? Vsekako je vedel, da je proč njegova eksistenca. In če je grof Barbo kaj izvedel, mu je ravnatelj takoj oporekal. Naloga deželnega odbora bi bila, da preiskuje pri posameznikih in ne vpričo ravnatelja, potem bi se gospodom v deželnem odboru, če imajo še kaj človeškega čuta, ježili lasje. Ta prisilna delavnica ni dobrodelni za vod, ampak je gnezdo, v katerem smrdi vse. Kaznjenci so pravzaprav pazniki, pazniki pa so pravi kaznjenci. Službe je mnogo preveč. Poleti, ko gredo nekateri pazniki s kaznjenci na delo na deželo, morajo pazniki, ki so doma, tudi za one, ki so na deželi službo opravljati. In če potem kak kaznjenec popolno poškoduje paznika z nožem, dajo pazniku za njegovo 23letno službovanje 18 goldinarjev penzije. Če nima deželni odbor denarja, kar ga dobi od drugih dežel za kaznjence, da bi nastavlil več osebja, potem je bolje, da se vse skupaj razpusti. Kaznjenci pa tudi poštenim delavcem jemljejo kruh s tem, da hodijo delat ven iz prisilne delavnice.

Prej je bilo tudi v navadi, da so imele družine paznikov brezplačno zdravnika in zdravila. Sedaj so jim pa tudi to vzeli in sicer z izgovorom, da so zdravila predraga in vse preveč stane. Javno mnenje pa je, da bi deželni odbor pregledal, kam so se porabila tista zdravila in bi prišel do lepih stvari. Videl bi namreč, da zdravila niso bila ravno tako draga.

Na Dolenjskem imamo tudi en zavod in sicer kmetijsko šolo na Grmu. Uslužbenci imajo celih 33 K mesečne plače in morajo zato opravljati službo od 5. ure zjutraj do 10. ure zvečer. Nek uslužbenec je imel stanovanje s dvema sobama. Sedaj so mu eno sobo vzeli, tako da prebiva sedaj v eni sobi, ki je le za en meter večja nego kuhinja, 6 ljudi. Mož je prošil za večje stanovanje, pa se mu je reklo, da se nima nikdar več pritoževati.

Sploh so uslužbenci trpini v deželnih dobrodelnih zavodih.

Te razmere nas silijo, da kličemo na odgovornost vse tiste, ki so vpeljali ta sistem. Proti sistemu gremo in za osebe. Na vsak način zahtevamo, da se vrše preiskave. Naj se dajo uslužbencem predpisi, da bodo vedeli, kakšno službo imajo. Preiskave se ne vrše točno. V deželnem odboru sedi pravnik, ki bi moral kot jurist vse drugače postopati z dr. Robido, kakor je. Kako more ta mož potem še le na Dunaju zastopati ljudske zahteve, ko jih niti ne pozna. Kjer ni pravica, pritožbe, tam tudi ni nobene pravice.

Ta sistem se bo izpremenil le takrat, ko se bo uveljavila ljudska zahteva in se bo dala splošna in enaka volivna pravica. (Živahno odobravanje in pritrdjevanje.)

Predsednik naznanja: Na shod je došla sledeča brzojavka: Bovec. Protestni shod, hotel »Union«: Simpatične pozdrave pošilja — dr. Kraigher.

Predsednik: Morda se sedaj oglasi kak gospod deželni odbornik? (Smeh.)

Tretji referent g. Etbin Kristan je izjavil: Če bo gospod predsednik še večkrat vprašal po deželnih odbornikih, se mu še večkrat nihče ne bo oglašil. Visoki deželni odbor je previsok, da bi stopil v dotiko z navadnim ljudstvom (Klici: So deželni odborniki, ki celo vrsto let ne vidijo deželnih zavodov!), v dotiko z ljudstvom, ki nima tako visokega naslova: deželni odbornik — Landesminister. Navaden čut za pravičnost pa bi moral priversti gg. deželne odbornike stopiti med ljudstvo in se poučiti, kako je s stvarjo. Vtis, ki ga imamo od te afere je: deželni odbor nima čiste vesti, svoje ukrepe je izdal kar na vrat, na nos in na način, da bi javnost mislila, dr. Robida je edini zločinec, na način, da je bila bolnica nakrat prepuščena portirju Joži! Da stališče odbora ni trdno, kaže to, da sedaj, ko je dr. Robida že odpuščen išče novih argumentov, novih dokazov. Če sodnik obsodi, mora biti prepričan o pravičnosti sodb, imeti mora dovolj dokazov, ne pa po obsodbi iskati novih dokazov. Le v enem slovenskem listu se zagovarja postopanje dežel. odbora in čudom se vprašujejo ljudje, zakaj se ravno ta list (Klici »Slov. Narod«!) v tej zadevi zavzema za deželni odbor in da ni tako nepristranski kot so drugi. Človek bi vendar mislil, da bi to morala biti nepolitična stvar! V deželnem odboru sede gg. deželni glavlar pl. Detela, Tavčar, Grasselli, Povše, Barbo in ravno »Slov. Narod« zagovarja ukrep dežel. odbora. Pri nas imamo sistem, ki gre za tem enemu naprtiti toliko služb, da jih je enemu človeku sploh nemogoče opravljati. Bleiweisovo ime je znamenito v slovenski politični zgodovini, to pa še ne sme biti vzrok, da je vodja nešteti deželnih zavodov, ko je nemogoče, da bi izvrševal vse to ne glede na njegovo znanstveno kvaliteto. Vprašujemo se: zakaj je bil dr. Robida sedaj tako kruto discipliniran, ko vidimo, da vsi razlogi ne morejo utrditi ukrepa dežel. odbora. V časopisju se je zadnje čase prikazala kaka slika, ki je imela namen razkriti razmere na Studencu in v visokih krogih se je pripisovalo inicijativo teh razkritij dr. Robidi in na podlagi tega suma je sledilo masreglovanje. (Klici: Dr. Tavčarjevo politično masreglovanje!) Tak sistem je Khuen Hedervaryjev sistem (Burno pritrdjevanje.). Hedervary je spravljal ljudi ob

kruh, ako niso bili njegovi politični robovi. Deželni odbor n. pr. pravi: Schweiger, deželni uradnik se je udeležil manifestacije za splošno in enako volivno pravico, za katero so se poslanci sami izrekli — a ti si deželni uradnik, predrzneš se za to manifestirati, masreglujemo te. (Klici: Schweiger je bil tudi samo zaslišan, če se je udeležil obhoda, potem pa obsojen. Tavčarjevo delo!) Dr. Robida, ti štenkaš, ti pišeš v »Naš List«, če je res ali ne, ne preiskujemo, nam se zdi, zato te obsodimo. Kam pridemo, če bo kdo svedel v našo gnjilobo. Ko je izhajal »Slovenski List«, se je godilo ravno tako (z dr. Gregoričem in Koblarjem) in godilo se bo dalje tako, če ljudstvo ne poseže vmes. Naš specialni namen ni iti v boj za osebo dr. Robide, nam se gre za to, ali sme deželni odbor tako postopati. Kar se je godilo na Studencu, se godi tudi v drugih deželnih zavodih, v prisilni delavnici, kakor je omenjal Gostinčar in tudi v deželni bolnici! Prišli so v deželno bolnico ljudje s pljučnim katarom in legar so nesli ven. Nismo slišali, da bi bili taki slučajji povod disciplinarne preiskave. (Klici: Čujmo!) To in druge stvari so desetkrat hujše, nego pregrehe Robidove, a tam dež. odbor ni videl političnega nasprotstva, ni videl »nagajanja«. Ta besedica je v dekretu! To nagajanje pa se mora tako razumeti, da je dež. odboru vsako »nagajanje« vsako drezanje naprej iz vzrokov komoditete neprijetno. Deželnih uradnikov ni na shod ker se boje. Mi nastopamo najodločnejše proti terorizmu deželnega odbora. To ni v intenciji resu javnosti, ako ima dežela terorizirane deželne uradnike, mi hočemo v deželni službi živih ljudi, ne strojev, ne ljudi, stoječih pod suggestijo.

Kaj bodo zdravniki rekli k slučaju Robida, ne vemo. Tudi v našem zdravniškem stanu se kaže neko pomanjkanje. Ne menim tu zdravnikov, ki so v deželni službi, tudi ti bi imeli interes, da se branijo, ves zdravniški stan pa bi se moral vprašati, kam pridejo zdravniki, če se morejo goditi take stvari kot Robidi, kateremu zaslug za Studenec ne vzame 20 dekretov. Kam pridemo, če se akademsko izobraženega človeka, odgovornega svojih fakulteti, enostavno prime za vrat in vrže ven. Če da današnji shod zdravnikom in dež. uradnikom spoznanje, da jim je treba trdne organizacije, bo storil mnogo in ni treba sram biti teh gospodov učiti se organizacije od delavstva. Današnji shod ni konec, je še-le začetek boja. Mi hočemo pozitivnega uspeha. Mi zahtevamo, da se deželni odbor vse, presodi stvar še enkrat in popravi krivico. Zmotiti se, je človeško, in če deželni odbor popravi svojo zmoto, bom jaz prvi, ki mu bom hvaležen, popraviti pa nima le slučaj dr. Robida, ampak prebivalstvu mora dati zavest, da so razmere v deželnih zavodih v dobrih rokah. Deželni odbor, kakor je sestavljen, je plod vladajočega sistema, od sedanjega deželnega odbora skoro ni pričakovati remedure. Deželni odbor se ne čuti najvišjega služabnika dežele, ampak absolutnega komandanta, kateremu se mora vse udati. Kako bodo podjetniki delali z delavci, če jim deželni odbor z akademsko izobraženim človekom daje tak vzgled. Nevarnost tiči globoko. Akcijo moramo nadaljevati do uspehov. Radovedni smo, če bo deželni zbor, kateremu je dež. odbor odgovoren, popravil stvari. Deželni zbor bi v svojem lastnem interesu branil pravice uradnikom, ker je odgovoren prebivalstvu. Komite, ki je sklical današnji shod, naj ostane v permanenti, ta komite naj ne odneha prej, dokler ne bo sedanji sistem pri dež. zavodih porušen. (Burno odobravanje.)

G. Kocmur predlaga sledečo resolucijo: »Javen ljudski shod, zbran dne 11. nov. 1906 v veliki dvorani hotela »Union« protestuje da deželni odbor ne posvečuje svoje skrbi deželnim zavodom v tisti meri, kakor jo le-ti po svojem namenu zaslužijo in kakor to zahtevajo moderne pridobitve. Ta protest zadeva deželni odbor tako glede uprave, ustrojitve in ureditve deželnih zavodov, kakor na njih nameščenih uslužbencev. Ljudski shod posebno zahteva, da se čim prej ustanovi deželni zdravstveni svet, kakaj zdravstvo je prevažno, da bi v njem odločevali zgolj lajki ali posamezniki. Dalje protestuje ljudski shod proti opetovanemu discipliniranju deželnih uslužbencev iz političnih nagibov. Deželni odbor ne postopa s svojimi uslužbenci v smislu socialnih zahtev našega časa, vsled česar pričakujemo pred vsem, da nujno popravi vsem deželnim uslužbencem v nasprotju z imenovanimi zahtevami storjene krivice; zlasti pa je javna zahteva, da deželni odbor predloži v prihodnjem zasedanju deželnega zbora letnemu duhu našega časa ustrezajočo službeno pragmatiko z disciplinarnim redom, ki pa ne obsega samo dolžnosti uslužbencev, ampak naj primerno tudi zavaruje njih pravice. Končno javni ljudski shod apeluje na deželni zbor, da dá današnjemu protestu napram postopanju deželnega odbora primerne poudarka, ter naj čimprej uresniči v tej resoluciji navedene zahteve.

Resolucija je bila skoro soglasno sprejeta. Pri protiglasovanju je glasoval proti samo tajnik izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke g. Kam z dvema tovarišema. Ogorčeni klici: Proti taki resoluciji glasuje! Tako zastopa interese svojega delavskega izobraževalnega društva. Stranko blamira! Sedaj razumemo, kje so povzročitelji ukrepov deželnega odbora!

Dr. Ravnikar predlaga, naj odbor, ki je sklical shod, ostane v permanenti. Ta predlog je bil z velikim navdušenjem sprejet. Proti je glasoval samo osamljeni g. — Kam.

Nato je predsednik zaključil shod.

ODSEK ZA VOLIVNO REFORMO.

Pododsek, ki se je baval z varstvom volivne svobode, je za poročevalca za odsek, izvolil poslanca dr. Gessmanna.

PRORAČUN ZA NAŠO MORNARICO.

Redni proračun mornarice, ki ga predloži ministrstvo delegacijam, je le za 13 milijonov kron višji, kakor lansko leto, izvanredni pa za 1:2 milijonov kron. Od te svote je večji del namenjen za prvi obrok za tri nove bojne ladje, ki bodo nadomestovale iz aktivne mornarice v rezervno premeščene ladje »Rudolf«, »Stephanie« in »Tegetthof«. Drugi del je namenjen za avditorijalne praktikante, zdravnike, elektroinženere in komisarijatne uradnike, ki jih pri mornarici vedno več potrebujejo.

OBČINSKE VOLITVE V BUDJEJOVICAH

Do 12. opoldne v nedeljo so našli 2000 glasov, in sicer je bilo 1000 nemških in 985 čeških glasov. Tri nemške glasovnice so razveljavili. Od 12. do 4. popoldne niso šteli glasovnic. Do pol 8 zvečer so prešteli nadaljnjih 1000 glasovnic. Skrutinij se konča najbrže danes zjutraj.

POLAGANJE TEMELJA NEMŠKE TEHNIKE V PRAGI.

Polaganja temelja nemške tehnike v Pragi se ni udeležil češki namestnik grof Coudenhove, ker so se bali, da pride čehi demonstracije, ki jih pa ni bilo.

PROPORČNE VOLITVE V GALIŠKIH KMEČKIH OBČINAH

V zadnji seji »Poljskega kola« je predlagal poslanec vitez pl. Niemcewowski, naj odpravijo proporcni način volitev in naj ustanove volilne okraje z enim samim poslancem po načrtu posl. Ołobinskega.

PIVOVARNARI NA ČEŠKEM.

Na občnem zboru dne 11. t. m. »Društva pivovarjev na Češkem«, v katerem je približno 500 čeških in nemških pivovarjev, so naglašali, da kupčijske razmere še niso ozdravljene in da mora društvo reorganizirati razmere v pivovarstveni industriji glede na konkurenco. Ugovarjali so proti izvozu ječmena z listinami.

VOL. REFORMA V OGRSKI ZBORNICI

Rumunski poslanec Vajda je interpelliral ministrskega predsednika Wekera glede na uvedbo splošne in enake volivne pravice. Ministrski predsednik mu je odgovoril, da bo vlada sicer uvedla demokratiško volivno pravico, toda polagoma in vse v lepem redu. Predvsem bo vlada gledala na to, da bo pri novi volivni reformi varovala dosedanja narodni značaj ogrske države! Lep volivni red!

AVSTRIJSKO ZASTOPSTVO V TOKIU POVZDIGNJENO V POSLANIŠTVO.

Avstrijsko zastopstvo v Tokiu bo povzdignjeno v poslaništvo. Poslanik bo dosedanja zastopnik Adalbert pl. Ambro.

SKUPNO CARINSKO VPRAŠANJE IN AVSTROOGRSKA BANKA.

Komisija, ki se bavi z vprašanjem o colnini in trgovinsko pogodbo z Ogrsko, ima izvršiti zelo veliko in težavno nalogo. Gre se predvsem za to, ali naj se ohrani skupnost avstroogrške banke. Ogrji se pripravljajo pod gotovimi pogoji vsprejeti podaljšanje bančne privilegija do l. 1917, tako, da bi bančni privilegij potekel v istem času kakor trgovinske pogodbe z Avstrijo, ker bi bilo potem lažje izvesti popolno gospodarsko ločitev Ogrske od Avstrije. Tega pa avstrijski zastopniki nočejo ker bi potem Avstrija morala s svojim denarjem plačati ogrsko gospodarsko neodvisnost. Zahtevajo, naj se bančni privilegij podaljša čez l. 1917 ali pa že sedaj popolnoma odpravi bančna skupnost.

RUSIJA.

Napad na ravnatelja varšavske plinarne. Pri plinarni Vola je napadlo več oboroženih oseb ravnatelja, njegovega namestnika in nekega uradnika plinarne Avelke, ki so se peljali v kočiji. Roparji so vstrelili iz revolverjev 40-krat. Ravnatelj je ostal na mestu mrtev. Ostali uradniki niso bili ranjeni. Roparji so ušli.

Nove smrtno obsodbe v Varšavi. Vojno sodišče je obsodilo na vešala zaradi roparskega umora štiri osebe. Izvršitev obsodbe so odgodili na posredovanje duhovnikov, ker so zatrjevali obtoženci, da so nedolžni.

Ob železniškem napadu pri Rogonu poroča »Nova Reforma«, da so odnesli roparji nad 1,300,000 in ne nad 600,000 rubljev, kakor je poročala »Peterburška brzozjavna posredovalnica.«

Ruski ministrski svet in judovsko vprašanje. Bajce zavzemlja ruski ministrski svet glede na judovsko vprašanje stališče, da bi kazalo odpraviti določila o omejitvi judovskih bivališč in predpise, ki se jih izognejo judi z podkupovanjem nižjih policijskih organov.

SPOR ZARADI SAHALINA.

Otok Sahalin so kakor znano porazdelili med Japonsko in Rusijo. Ruski del Sahalina je pa prenapolnjen na otok izgnanih ruskih kaznjencev, tako da ne morejo več odposiljati na Sahalin ruskih kaznjencev in jih zato pošiljajo na Kamčatko. Japonska se je pritožila v Peterburgu zaradi izgnanih kaznjencev na Sahalinu, ker nevarni ruski hudodelci vedno vznemirjajo prebivalstvo japonskega otokovega čela.

ZATIRANJE POLJAKOV V NEMČIJI.

Nemška vlada namerava strožje nadzorovati poljska društva v Ruhrski pokrajini. Posebno ostro pa nameravajo nadzorovati, kako delujejo sokolska društva, ki agitirajo

zadnji čas za boj kot nemških trgovcev. V pokrajinah ob Ruhrji nameravajo tudi omejiti število inozemskih delavcev. Mnogo poljskih listov pozivlja Poljake, na v zahodnji Nemčiji osobito ob Ruhrji nakupujejo zemljišča. Poljska poljedelska banka namerava v pokrajinah ob Ruhrji ustanoviti podružnico. Poljaki nameravajo baje nastopiti proti kardinalu Koppu, ki zavzema v šolskem vprašanju Poljakom nasprotno stališče. Polski društva nameravajo 24. t. m. poslati oloposlaništvo k papežu v Rim, katerega nameravajo naprositi, naj posreduje glede na poljsko šolsko vprašanje v Nemčiji. Gneznska duhovščina je izjavila zaupanje nadškofu Stableskemu glede na stališče, ki ga zavzema v poljskem šolskem vprašanju.

Dnevne novice.

+ **Dopisnikom »Slovenskega Naroda« v premislek!** Može resnice in pravice, ki vihtite svoja peresa domovini v blagor po predalih »Slovenskega Naroda«, vsa čast vam! Držite se zlatega načela, ki ga izraža žurnalist Rabi v Cankarjevi drami »Za narodov blagor«: »Na tem ni nič, ali je res, ali ne; samo povedati se mora narodu«. Dozdaj ste mislili, da je to varno in celo zaslužno. Porotniki so za vas, in vsa nemško-slovenska zveza vas brani; taka je vaša misel. V vašo korist vam priobčujemo brumen zgled iz najnovejšega časa: Dr. Robida je, kakor vam je znano, pisal v »Narodu« proti dr. Divjaku, svojemu tovarišu v blaznici. Dr. Tavčar, »Narodov« šef, je te dopise bral, sprejemal, hvalil in tudi sam pisal. Zdaj je pa ravno tisti dr. Tavčar glasoval v deželnem odboru za to, da se dr. Robida zavoljo svojih napadov proti dr. Divjaku odstrani iz blaznice. Mi se ne spuščamo v to zadevo, marveč zvršujemo le svojo človekoljubno dolžnost, da priporočamo to reč častivrednim »Narodovim« dopisnikom v blagohoten premislek.

+ **O vremenu.** Sobotni »Slovenski Narod« vabi k zaupnemu shodu. Kakor je videti iz vabila, se bodo razgovarjali posebno o raznih vremenskih pojavih, oblakih, meglah in drugih takih rečeh. Tako-le beremo: »Na političnem našem obzorju se že dlje časa kopičijo črni oblaki in ni več daleč čas, ko se uleže črna megla na našo domovino in jo zavije v plašč najhujšega reakcionarstva. Prihitite vsi na ta shod, da pokažemo, da še živi na Kranjskem krepka svobodomiselna četa, ki bo s svojim delom skrbela za to, da se razprše nad Kranjsko črne megle in da zasije v novem blesku solnce svobode in napredka.« — Če prav razumemo, se torej ne gre pri zaupnem shodu za stranko, ampak za novo pratiko. Seveda tudi mi vse pratikarje primerno in po zasluženju pozdravljamo.

+ **Dr. Tavčar proti sebi.** V svojem zadnjem državnozbornem govoru je dr. Tavčar izpregovoril te-le besede: »Ne moremo nikdar pozabiti in nam tudi nikdar ne izgine iz spomina, da se ima slovenska in svobodomiselna stranka zlasti mladočeški stranki zahvaljevati, da mora na Kranjskem prenehati živeti.« Tavčarjeva izjava je jasna: Svobodomiselna stranka na Kranjskem mora prenehati živeti. — V sobotnem »Narodu«, ki mu je glavni urednik ravno tisti dr. Tavčar, se pa v soboto pridružavajo liberalci, naj pridejo k shodu. In tam beremo to-le: »Reakcionarstvo se rapidno širi v deželi, tako rapidno, da se že trobi med svet, kakor bi ne imela več pristašev na Kranjskem — svobodna misel.« Dr. Tavčar v »Narodu« se torej jezi nad dr. Tavčarjem v državnem zboru, ki trobi v svet najžalostnejše vesti o svobodomiselni stranki. Tega bi ne smel. Smrt te stranke res ni vredna, da bi se trobilo o nji. Iskreno želimo, naj se vsaj dr. Tavčar s samim seboj spravi, da se ne bo očitno prepiral s seboj.

+ **Dopolnilna deželnozborna volitev na Kranjskem.** Na sobotni dopolnilni deželnozborni volitvi v veleposestvu sta bila enoglasno izvoljena kandidata nemške stranke veleposestva Anton baron Codelli in dr. Karol baron Born. Od 82 volivcev se je volitve udeležilo 45, ki so vsi volili zgoraj imenovana gospoda.

Bajka o zatiranih Nemcih Kranjski Nemci uživajo po slovenski dobroti in malomarnosti ter narodni mlačnosti toliko pravic, kakor nobena avstrijska manjšina v kateri drugi kronovini. Kljub temu so Nemci tako predrzni, da govoré o zatiranju. Kako resnična (?) je ta bajka, navedemo za danes samo štiri slučaje: 1. civilni senat tukajšnjega deželnega sodišča sestoji iz samih Nemcev (Schneiditz, Elsner, Haufen); 2. od treh preiskovalnih sodnikov sta dva Nemca; 3. pri kranjski finančni prokuraturi ni nobenega slovenskega konceptnega uradnika; 4. finančna prokuratura uvaja eksekucije

proti slovenskim strankam tudi proti priprostim kmetičem samo v nemškem jeziku. — Pa recite, da Nemci niso zatirani!

Odlikovanje Minolo nedeljo je c. k. višji okrajni komisar Ervin pl. Pral iz Celja pripel na prsi žalskemu župniku č. g. Matiji K o r e n zlati zaslužni križec s krono. Vršile so se tem povodom prekrasne cerkvene in izvincerkvene slavnosti.

— **Predavanje.** Iz Preske: V našem delavskem društvu je predaval včeraj dr. Krek o Marksu, njegovih načelih in njihovem razvoju v današnjih dneh. Dvorana je bila popolnoma napolnjena.

Z Jesenic. Včeraj popoldan ob 4. uri je v jeseniškem strokovnem društvu predaval dr. V. Pegan o postavitvi in pravovarstvu v glavnih potezih. To varno si je vzel za podlago prihodnjim predavanjem, ki jih namerava še prirediti iz juridične stroke. Da bodo imela predavanja večjo praktično vrednost, je predavatelj obljubil v prihodnje naslanjati svoja izvajanja na konkretne slučaje, ki mu jih po svojih potrebah predlože v rešitev člani strokovnega društva. To bodo nekaki pravni kurzi.

— **Imenovanje.** Za ravnatelja pisarniških uredov višjega sodišča v Trstu je imenovan g. Franc Č i b e j iz Gorice.

— **Železni most čez Savo pri Št. Jakobu** je povodenj 3. t. m. tako poškodovale, da je promet preko mostu zapt.

— **Rokodelsko podporno društvo** so ustanovili v Postojni.

— **Liberalni napor.** Ustanovilo se je »Slovensko kmetiško društvo« za »delovanje« v gorenjski dolini.

— **Poročil se** je zobozdravnik g. dr. B. P i k l v Gorici z gđco Ivano Kavčičevo iz Gorice. — Poročil se je trgovec g. Henrik pl. Z i e r n f e l d, načelnik požarne brambe v Tolminu z gđco Ano Strgarjevo iz Starega sela.

— **Črna smrt v Trstu?** »Kuga v Trstu!« To poročilo je razburilo vsakogar, ki mu je znana strašna zgodovina »črne smrti«, kakor so nazivali to bolezen ob časih, ko je vladala in ko so padali ljudje liki trava pred kosci ob njenih nastopih. O kugi v Trstu poročajo: Na starem Lloydovem tovornem parniku Calipso je obolel na potu med Benetkami in Trstom mornar Dabovič. Oddali so ga v bolnišnico. Znaki bolezni so bili oni akutne bronchitis (pljučnica), in je umrl že prihodnje jutro. Pri raztelesenju rajnika so dobili znake kuge na pljučih in dihalih, ki so jih nato oddali v strogo bakteriološko preiskavo. Ker je vozil »Calipso« blago iz Indije v Trst, so obvestili o slučaju tržaško namestništvo in pa ministrstvo za notranje stvari. Bakteriološko preiskavo vodi sanitetni nadzornik dr. Markl, znani bakteriolog. V bolnišnico za infekcijske bolezni so odvedli vse osebe, ki so prišle v dotiko z rajnikom. Uvedli so najstrožje varnostne odredbe. Parnik »Calipso« so v morskem lazaretu temeljito razkužili tako, da je razširjenje kuge po človeški pameti izključeno. Posamezni slučajji kuge so se pojavili zadnja leta sem ponovno v Hamburgu, Liverpoolu, Marseille, in pred sedmimi leti v Trstu, kjer je umrl kmar turškega parnika »Polis Mitilene«, ne da bi se razširila kuga. Rajni Drabovič, ki je umrl pretekli četrtek zjutraj, je bil v tržaški splošni bolnišnici na oddelku za notranje bolezni. V bolnišnico sta ga pripeljala dva mornarja, ki ju z vsemi osebami, ki so prišle v dotiko z rajnim Drabovičem, v bolnici strogo nadzorujejo. Čoln, na katerem so prepeljali Drabovičovo prtljago, so prepeljali v morski lazaret Sv. Jerneja, in ga razkužili. Bakteriološka preiskava še ni končana. A gotovo je že zdaj, da se je šlo v slučaju Drabovič najmanj za jako nevarno nalezljivo bolezen, ker so poginili vsi morski prešički, ki so jim vbrizgali limfo rajnika. »Calipso« so zgradili leta 1873. V Trst je pripeljala 3800 ton. Ladjo so v Benetkah desinficirali in vse blago sekvestriровали. — Danes dopoldne se nam poroča: Vodja laboratorija dr. Markel je konstatoval, da je umrl mornar umrl na pljučni kugi. V 12tih urah so poginili vsi z limfo rajnega inficirani prešički. Vsi bolniški strežaji in oni bolniki, ki so bili z umrlim v družbi, so prepeljani v infekcijsko bolnico ter postavljeni pod najstrožjo kontrolo. Sedaj se še ne kaže, da bi bila še na koga drugega prenešana. Prebivalstvo v Trstu je mirno, ker so tako odločno in hitro nastopile oblasti. Zivljenje v Trstu je navadno in tudi obisk gledališč ni nič nazadoval. Zdravstveno stanje v bolnišnici osamljenih oseb je popolnoma normalno. Upamo, da ostane tudi sedanji slučaj črne smrti v Trstu osamljen.

— **Iz vojaških krogov.** Vojaška oblast bo v kratkem izdala naredbo, ki bo v sporazumu z ostalimi ministrstvi dovolila rodbinam rezervistov in domobrancev, ki morajo k vsakoletnim vojaškim vajam, podporo. — Bajce bo vendarle poveljnik 8. divizije in Inomosta, Konrad pl. Hötendorf, postal šef našega generalnega štaba.

— **Tržaški vlomilci zopet na delu.** Tržaški vlomilci so vlomili v prostore trvd Gondrand v ulici Miramar in Silvestri v stari Barrieri. Pokradli so pri prvi 20, pri drugi 30 K.

— **Senior** je postal dosedanja goriški protestantski pastor augsburške konfesije A. Schmied.

— **Na smrt so obsodili** zaderski porotniki Ivana Zvanica, ki je ustrelil Ivana Staniča, ker mu je ta zaradi nekega dolga zaplenil nekaj živine.

— **Za nedeljski počitek** so se potegnili na Reki uslužbenci vseh trgovin in dosegli, da so jim delodajalci povsem ugodili.

— **Himen.** V soboto se je poročil v Sežani g. Blaž Skok, c. kr. policijski kancelist z gospo Marieto Bekar. Balo srečno!

— **Dvorni svetnik dr. Adalbert Bohata.** Deželni zdravstveni referent in predsednik deželnega zdravstvenega sveta v Trstu namestniški svetnik dr. Adalbert Bohata je upokojen ter mu je ob tej priliki podeljen naslov dvornega svetnika.

— **Napad na žensko.** Z ozirom na poročilo v »Slovenca« z dne 7. novembra 1906 št. 255 pod naslovom »Napad na žensko«, blagovolite sprejeti v pojasnilo, da se stvar ni zgodila tako kakor se je sporočilo. Antonija Jerko, po domače Čičkova, iz Dobena pri Mengšu je že dalj časa bolna za gotovo žensko boleznijo (histerijo). Ko je pretekli tork zjutraj ob 6. uri šla v Mengeš, jo je napadel krč, kakor že parkrat preje. Padla je na zemljo, kjer so jo našli v nezavesti. Imela je v roki pod vratom kake pol kile težek kamen, s katerim se je nekoliko na vratu obdrgnila. O kakem napadu ni sledu. Kar se je drugače bralo o napadu v listu, je dodala domišljija ljudi.

Ljubljanske novice.

lj **O kugi** predava jutri ob pol 8. zvečer v »Slovenski kršč. soc. zvezi« gosp. dr. Ivan Zajc. Predavanje bo posebno zanimivo glede na slučaj kuge v Trstu.

lj **Umrl** je danes zjutraj ob 4. uri v dež. bolnici c. kr. poštni kontrolor g. Ivan Jenko. Bil je zgleden uradnik, med tovariši jako priljubljen in od podložnih oboževan. Pogreb bo jutri ob pol 4 uri popoldne iz bolnice k sv. Križu. Lahka mu zemlja!

lj **Na deželni blaznici** je še vedno za portirja blazni Joža. Zdravnika so odpustili, norca pustili v službi.

lj **Shod poštarjev** se je včeraj vršil v Ljubljani. Poročilo priobčimo jutri.

lj **Narobe svet — pri vojaških zdravnikih.** Vsem ljubljancem dobro znani in priljubljeni gospod dr. Anton Stare, ki je bil s 1. novembrom povišan ter imenovan višjim štabnim zdravnikom 1. razreda (polkovnikov [VI.] činovni razred), moral se je preseliti v Prago. Sicer je zanj to velika čast, kajti v Pragi kot zdravniški vojaški šef biti nameščen, priča, da je dotični gospod med najbolj sposobnimi vojaškimi zdravniki. Nam je neumevno samo to, da vojaška oblastva sistematično prezirajo pri nameščenju svojih zdravnikov — narodnost. V slovenske garnizije pošiljajo vedno — če že ne Nemcev, pa gotovo Čeha, ki tudi ne morejo z bolnim vojaštvom naše narodnosti občeovati v materinščini. V garnizijski bolnišnici v Ljubljani niti eden ne zna slovenščine. Opozarjamo na to poslanske kroge. Pač narobe svet!

lj **V pokritje deficita pri »Glasbeni Matici«** je poslal »šaljiv orkester« 30 K kot kazen tistih, ki so slabo igrali svoj »instrument«. Slava takim »koncertantom«!

lj **Prešernovo kavarno** v Ljubljani je od g. Stupana kupil g. Karol Polajnar, kavarar v Kranju.

lj **Korno poveljstvo ne bo predstavljeno v Ljubljano.** »Zeit« poroča iz dobro informiranih krogov, da ne bodo kornega poveljstva prestavili v Ljubljano.

lj **Pouk v češčini** bo ta torek od 5. do 6. v prostorih »Slov. kršč. soc. zveze.« Drugi teden pa zopet navadno od 1/27—1/28. Zdač Buch!

Štajerske novice.

š **Imenovanje.** Učitelj veronauka na c. k. višji realki v Mariboru č. g. dr. Anton Jerovšek je dobil naslov profesorja.

š **Umrla** je gospa Leopoldina Vaš rof. Hafner, inženjerjeva vdova in posestnica na Vranskem.

š **Nemške marke** se zopet valijo iz »rajha« na Spodnje Štajersko: Splošni nemški Schulverein v Berlinu je po dolgem beračenju dovolil nemški šoli v Ormožu 300 m a r k podpore, da si nabavijo telovadno orodje.

š **Konkurz.** Okrožno sodišče v Mariboru je otvorilo konkurz o premoženju znanega vinotrčca v Ptuj. Franca Kaiser. Kaiser je bil eden glavnih stebrov ptujskega nemštva, ki se je pa sedaj podrl. Konkurni komisar: predstojnik okrajnega sodišča dež. sod. svetnik dr. Glas v Ptuj. Konkurni oskrbnik dr. Fran Jurtela, odvetnik v Ptuj.

š **Perica ga je rešila.** V soboto popoldan je v Celju skočil s kapucinskega mostu v Savinjo neki Abadon Bader, no svojem poklicu vrtnar. Ena izmed v bližini stoječih peric je nesrečneža prijela za ovratnik in ga potegnila na suho. Samomorilski kandidat ji za to človekoljubno delo ni bil

prav nič hvaležen, ker se je z vsemi silami branil svoji rešitvi. Vzrok nesrečnega dejanja je bila beda in pomanjkanje vsled daljše brezposelnosti.

š **No a šola v Gornjem Gradu.** Dosedaj je bila ljudska šola v Gornjem Gradu nastanjena v grajščini ljubljanskega knezoškofa, kjer so sedaj tudi uradni prostori so dišča in davkarije. Šola se pa v kratkem prestavi v posebno novo poslopje, ki bo stalo na lepem kraju in bo poleg posojilnične nove hiše v okras celemu trgu.

Razne stvari.

Za nedeljski počitek so priredili dne 11. t. m. v Parizu trgovinski uslužbenci pred mestno hišo demonstracijo. Vrata mestne hiše so bila zaprta in zastražena. Nemirov ni bilo. Policijski prefekt Lepine je izjavil, da hoče izvesti zakon glede na nedeljski počitek. — V Madridu so preklicali peki svojo obljubo glede na nedeljski počitek.

Demonstracija v Madridu. Dne 10. t. m. so demonstrirali proti Mauri.

Nesreča ob pomorskih vajah. Med vajami s torpedovkami je eksplodirala pri Valenciji mina. Ranjena sta bila generala Roldan in Jimenez.

Obлак se je utrgal v okolici Knina. Preplavljena in podplavljena je državna cesta. Odplavljeno je tudi taborišče in del Bostanja mostu. Poškodovan je tudi most čez Mraco. Promet je ustavljen.

Škandal v Rimu. Rimska dnevna govorica je razmerje med knezom Fabricijem Massima in njegovo ženo princezino Bourbonso, od katere živi knez ločeno. Princezinja toži kneza zaradi kršenja zakona.

Vojvoda genovski v smrtni nevarnosti. V soboto se je peljal vojvoda genovski z brzovlakom skozi postajo Grosseto, kjer brzovlak ne stoji. Na prevoznem tiru je pa stal neki tovorni vlak, dasi je kazal signal brzovlaku, da ima skozi postajo prosto vožnjo. Brzovlak je vozil z vso hitrostjo, a k sreči je zapazil brzovlakov strojevodja zadnje luči tovrnega vlaka in je z veliko težavo ustavil vlak in preprečil nesrečo. Okriviljeni uradnik je pobegnil.

Krokodil v Donavi. Ribiči iz Novega Sada na Ogrskem so vjeli v Donavi štiri in pol metra dolgega krokodila in ga ubili. Sodijo, da je pobegnil krokodil iz kake menažerije.

Brezžični telefon. Švedski poročnik Gunymann je rešil problem brezžičnega telefona. Gunymann je telefoniral iz svoje sobe potnikom dveh vlakov. En vlak je vozil s hitrostjo 74 km na uro.

Krvava ljubavna žaloigra. V Blidi, Algir, je ustrelil iz ljubosumnosti štabni zdravnik dr. Thivol soprogo podintendanta Chidaja in nato samega sebe.

S kopniškim napačnim stotnikom se bode pečalo berlinsko porotno sodišče najbrže že v tem zasedanju. Predpreiskava je že malone končana. Pri glavni preiskavi zaslišajo približno 70 prič. Vogt je popeloma ozdravel tako, da lahko izvedejo proti njemu razpravo. Zanimivo je, da piše Vogt pravilno nemščino v dobrem slogu.

Izbruhi Vezuva. Dne 11. t. m. opoldne je začel bljuvati Vezuv. Tudi zemlja se je lahko tresla. Porušil se je ognjenikov stožec. Po kratkem izbruhi je ognjenik zopet miren.

Tatove orožja sodi 26. novembra poznansko deželno sodišče, ki so pokradli veliko množino orožja in streliva. Na zatožno klop pride več podčastnikov. Zaslišanih bo 270 prič. Senzačna razprava bo trajala kake tri tedne.

RUSKE RAZMERE V NEMČIJI.

Roparski umor v železniškem vlaku med Altono-Blankenberg dokazuje, da varnostne razmere v Nemčiji ne zaostajajo kdosi gavedi veliko za ruskimi razmerami. Kopniški stotnik, tatvina orožja in streliva v Poznanju in kolonialni škandal v Afriki dokazuje to. Kako nazarje o pravičnosti imajo Nemci, pa dokazuje s svojimi silovitimi in brutalnimi nastopi nasproti nedolžni poljski deci, ki noče ubogati nemške nasilnosti, da bi molila v nemščini. — Pregledovalni železniški uradnik je našel v vlaku v krvi ležati zobozdravnika Klausena. Izpovedal je, da ga je obdelaval s topim orodjem neki 21-letni mladenič. Ko je to izpovedal, je bil mrtev. Morilec je ukradel svoji žrtvi zlato uro z verižico in denarnico. Na postaji Klein Flottbeck je izstopil morilec, ki je držal s krvavo roko robec pred nosom, da bi se mislilo, da mu teče iz nosa kri. Uradniki so sicer sumili a se pomirili, ker je rekel morilec, da mu teče kri iz nosa. Morilec se je vozil z voznim listkom drugega razreda in je še doplačal

voznino, a tudi ob tej priliki niso železničarji slutili ničesar, da si je držal pred nosom krvavo ruto. Ruski dogodki in ruske razmere v blaženi deželi krvoločnih nemških nasilnežev, roparjev in tatov.

telefonska in brzojavna poročila.

GABRŠČKOVA JUNASTVA.
Gorica, 12. nov. Shoda v Sv. Petru ni bilo. Naših prišlo nad 200, pijanih liberalcev pod Gabrščekom in s koncipijenti 50. Ti so upili in tulili. posebno Gabršček. Naši so ga enkrat potisnili pred vrata. Dr. Gregorčič izjavil, da shoda ne bo. Naši prirejali Gregorčiču velikanske ovacije, da liberalcev ni bilo slišati. Nemir trajal nad dve uri, dokler niso liberalci odkurili med smehom naših. Gabrščeku so očitali surovo obnašanje, njegov odgovor je bil: Mene nj prav nobene reči sram! Smeh in plosk. Shod se ponovi.

ČEŠKA ZMAGA V BUDJEJOVICAH.
Budjovce, 12. nov. Pri občinskih volitvah III. razreda so dobili nemški kandidati od 3973 glasov 1914, češki kandidati 2010 glasov.

VOLILNA REFORMA V GOSPOSKI ZBORNICI.
Dunaj, 12. nov. Člani gosposke zbornice so sprejeli predlog kneza Fürstenberga, naj se v gosposki zbornici med tem, ko je v državnem zboru še debata o volilni reformi, že naprej vrši posvetovanje o posameznih skupinah volilne reforme, da se reforma ne bo zavlekla po gosposki zbornici in da takoj prične gosposka zbornica temeljito razpravo ko volilno reformo državni zbor reši. Prav tako posvetovanje bo v gosposki zbornici že jutri.

DEŽELNOZBORSKE VOLITVE NA MORAVSKEM.
Brno, 12. nov. Včeraj so se na Moravskem vršile deželnozbornske volitve iz splošne skupine v 14 čeških in 6 nemških volilnih okrožjih. V čeških okrajih sta izvoljena dva socialna demokrata, 3 katoliško-narodni pristaji, potrebno je devet ožjih volitev. V nemških okrajih sta izvoljena dva Nemca, en socialni demokrat, treba bo tri ožje volitve.

NIŽJEAVSTRIJSKI DEŽELNI MARŠAL ODSTOPI.
Dunaj, 12. nov. Nižjeavstrijski deželni maršal Schmolz je podal demisijsko, ker si želi miru. Za deželnega maršala bo imenovan državni in deželni poslanec knez Alojzij Liechtenstein.

ZENO IN SEBE UMORIL.
Osek, 12. nov. Tu je major pijonirjev Pileger po noči ustrelil svojo ženo in sebe. O vzrokih se nič ne ve.

USTAVLJEN POGREB.
Gradec, 12. nov. Včeraj bi se imel vršiti pogreb gdne. Julije Neuhold. Tik pred pogrebom, ko so bili pogrebci že zbrani, je sodnija zapovedala, da pogreba ne bo, ker se truplo mora obducirati. Neki mazač se je sam naznanil, da je gospodični dal premočeno zdravila, vsled česar jo je zadela srčna kap.

DEMONSTRACIJA ZA NEDELJSKI POČITEK NA FRANCOŠKEM.
Pariz, 12. nov. Trgovski nastavlenci so tu demonstrirali za nedeljski počitek.

ANARHISTIŠKE DEMONSTRACIJE V RIMU.
Rim, 12. nov. Anarhisti so priredili na trgu Vittorio Emanuele demonstracijo. Vojaštvo jih je razgnalo in zaprlj so 60 oseb.

Odbor ljubljanske podružnice društva poštne uradnikov na Dunaju javlja, da je umrl član in odbornik, gospod

Ivan Jenko
c. kr. poštni kontrolor

Pogreb bo jutri ob 1/4 uri popoldne iz bolnice. 2557

Vrlemu tovarišu častni spomin!

Ljubljana, 12. novembra 1906.

Kuharica

srednje starosti, ki je bila že dalje časa v službi v župnišču, želi **vstopiti v službo** v kako župnišče. 2555 3-1

Več se poizve v upravnistvu »Slovenca«.

Martin Lampert
gostilna „Port Artur“ v Ljubljani,
Kolodvorske ulice šte. 31

prodaja najboljši

trboveljski premog.

Obenem se priporoča slavnemu občinstvu za razne

vožnje in selitve
po nizkih cenah. 2553 7-1

Panorama Kosmorama
v Ljubljani
Dvorni trg šte. 3,
pod »Narodno kavarno«.

—O— 2554

Od 11. nov. do vštrevši 17. nov. 1906:

Brazilija
Bahija, Rio de Janeiro, Santos.

Naznanilo preselitve.

Prečast. duhovščini in slav. p. n. občinstvu si usojam vljudno naznaniti, da sem preselil svojo

kiparsko obrt
v Kolodvorske ulice šte. 32.

Zahvaljujem se za dosedanje vsestransko zaupanje ter se priporočam i nadalje za vsa v mojo stroko spadajoča naročila, posebno: **kipe** in druga **cerkveno-umetniška dela** iz kararskega in drugih **marmorjev, cementa, mavca ali lesa**, ter vsakovrstne **nagrobne spomenike**.

Velespoštovanjem
D. Bizjak, kipar.

2552 3-1

Med. univ. dr. JOSIP STOJC,
bivši sekundarij deželne bolnice, ki se je strokovno izobrazil na dunajskih kirurških klinikah in bolnicah, bivši asistent na ortopedični kliniki profesorja Hoffa v Berlinu,

naznanja, da se je nastanil 2523 3-3

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22
kot **specijalist za kirurgijo, ortopedijo in operativno plastiko** in da ordinuje
dopoldne od 10 1/2—12 1/2 in popoldne od 4.—5.

Prva domača slovenska pivovarna G. Auerjevih dedičev
Ustanovljena leta 1854. v Ljubljani, Wolfove ulice šte. 12
Štev. telefona 210.

priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje **izborno**

marčno pivo v sodcih in steklenicah.

Izdajatelj: Dr. Ignacij Zitnik. tisk »Katoliške tiskarne« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Mihael Moškerc.

Slovensko gledališče.

To je bilo veselje za mladino! Gledališče je bilo natlačeno polno, glavica pri glavici, ki je vsaka pazno zasledovala dejanje, kako hoče kruta mačeha-kraljica umoriti „Snegulčico“. Pa šele skratje! To je bil prizor za mlada očesa; stavimo, da je mladini še v sanjah po glavi rojila pravljica, ki jo je videla včeraj popoldne v gledališču. Popolnoma umestno je, da se ob nedeljah in praznikih popoldne uprizorje take igre, ker imamo tudi nešteto odrastlih „otrok“ (v psihičnem pomenu), ki se obenem naslanjajo nad njimi. Sicer pa je bila predstava lepo zaokrožena in dobro režirana, za kar moramo pohvaliti gosp. rež. Verovška. Ne pride nam na misel enake predstave meriti z merilom po pravih umetnostih; svoj namen dosegajo vsestranski, to je dovolj.

Iz tega vzroka se tudi ne moremo spuščati v podrobno oceno igralcev in igralk — pa brez zamere! S tem ne mislimo o nikomur ničesar slabega. Ker je ravno prilika, pripomnimo, da po naših nazorih kritika ni zato, da v vsakem slučaju omenja vsakega posebej. Glavni namen ji je, v prvi vrsti konstatirati splošen uspeh, provzročiti, da se odpravijo nedostaki in potem seveda o posameznih izreči svojo sodbo.

Zvečer se je pela zopet opera „Trubadur“ z enakim uspehom kot vedno. Kar trgali so se za vstopnice in takoj po otvoritvi blagajne, so bile že vse razprodane. Naše občinstvo ima rado okrogle Verdijeve skladbe, ker je tega vajeno od početka opere. Habeant sibi!

Naposled pa je sam znani „stretto“ — kakor ga poje naš vrli tenorist gospod pl. Rezunov, vreden, da se čuje.

Kakor se je videlo, je bilo občinstvo jako zadovoljno in radodarno z aplavzom, dokaz, da je bil uspeh opere popoln, za kar gre splošna hvala vsem interpretom glavnih vlog. Režijo je vodil g. Ranek. Ožigosati moramo grdo navado oziroma razvado nekaterih paglavcev v parterju, ki prično pri vsakem aplavzu sikati.

Gospodarstvo.

g Letošnja trgateg na Hrvaškem se je prav dobro obnesla. Grozdje je čisto in zdravo, ob času trgatve je bilo vreme tako lepo in toplo, kakor v sredi leta in zato je pa tudi letošnja kaplja izvrstna in cene zelo male, od 14 do 16 gl. hektoliter. Torej bratje Slovenci trgovci in gostilničarji, ako želite kupiti dobro hrvaško kapljico, pridite le v Samobor. Kdor želi daljšega razjašnenja ustno ali pisмено, naj se obrne na g. Antona Kogoja, užitniškega poslovođa kr. povlj. trga Samobor, Hrvaško.

g Napajanje goveje živine po zimi. Skrben kmet mora vedno paziti, kako se mu živina oskrbuje, zlasti še, ako ima posle nevedne ali brezskrbne. Rado in lahko se namreč kaj zanemari, kar potem živini več ali manj škoduje. To velja zlasti pri napajanju goveje živine, katero je velike važnosti za nje zdravje in uspevanje. Ako žival po zimi ob suhi krmi ne pije redno, vsaj enkrat obilno, navadno pa dvakrat na dan, je v veliki nevarnosti, da ji zbole prebavila, katera bolezen, če je zamujena, je lahko smrtonosna. To se je žalibog na kmetih že večkrat zgodilo, zlasti v krajih, kjer žival ob mirazu in ledu težko prihaja do korita. Vredno torej je vse skrb, da se po zimi pot h koritu redno in sproti popravlja, kar se zgodi, da se led s krampom ali sekro naseka in razpraska, navrh pa še mogoče posipava s peskom, prstjo ali z žaganjem. To storiti pa je treba za časa, dokler se žival ni padla; kadar se to zgodi, postane plašna, da se boji onema mesta in na noben način ne gre več tja. Nevarnost se sedaj še poveča, ker splašena žival sili vsa divja v stran, morda v strmine, kjer ji je le ena negotova stopinja lahko v pogubo. Še bolj nego po poti, treba je skrbeti za varnost in red pri koritu. Treba je po okoliščinah vse storiti, da more žival varno do vode. Znano namreč je, da je posebno ob studencu in okoli korita po zimi največ ledu. Zato je treba vedno skrbeti, da se led razsekava in posipava s čim, da žival lahko in rada gre do vode. Ob tako nevarnem času pa še rada nori čila živina ter lahko z bodenjem ena druge napravi nesrečo. Takrat se po več glav različne živine ne sme skupno napajati. Zlasti junci in nagajiva teleta ter breje krave ne spadajo skupaj. Zlasti pri poslednjih treba je največje previdnosti z voden drugje živine. Ako se je kaka žival splašila, da je padla, ne gre navadno dalje časa mimo onega mesta, zlasti ako se je to še ob koritu zgodilo. Siliti jo preveč ne kaže, kajti v svoji plašnosti vsa divja navadno skoči na stran, kjer je nesreča še lahko veliko večja. Ne kaže drugega, nego jo za čas nevarnosti napajati v hlevu. To pa se mora zgoditi redno in zadostno, da žival ne trpi žeje, vsled česar zbolijo lahko, kakor smo že prej omenili. Ali to še niso vse napake glede napajanja. Zgodi se večkrat, da žival pride redno do vode, pa ko namoči gobec vanjo, brzo umakne, nakar se prav s težavo pripravi, da pije. Temu vzrok pa je najbrž votel ali bolan jezik živali. Zgodi se namreč večkrat, kjer se živini poklada klaja, ki ima veliko res v sebi, drobir od izmlačenega žita itd., da kaka ostru kрма se zapiči ob zadnjem koncu jezika, kjer napravi po malem jako občutljivi ules (rano). Ta se čedalje bolj razširja, ker rese in bodičje od krme zaostaja v njem. Razume se

lahko, da žival težko požira vsled tega, še težje pa na žgočo rano pije mrzlo vodo. Ako se to godi dalje časa, postaja vsled rane žival čedalje slabejša, ker ne more uživati hrane in pijače po potrebi. Zgodilo se je baje še celo, da je takšne živali skoraj odgnil jezik, da je naposled vsled gladi poginila. Vendar na to pameten kmet ne čaka. Kakor hitro se opazi pri živali, da bi rada, pa ne more piti po volji, brzo ji preiščimo gobec in jezik. Tega je treba precej iztegniti, nato pa bolj vzadi preiskati s prsti. Ako se otipa rana s smetmi, je to gori omenjena bolezen. Sedaj je treba kmalo rano lepo otrebiti res ali drobirja, pa jo iziniti z jesihom. Navrh pa se svetuje takšno rano namazati s strdjo (medom). To je treba ponavljati dalje časa, dokler pač rana ni zaceljena. Ob enem je treba žival v tem času krmiti z dolgo krmo, senom ali tudi mehko slamo zraven. Tudi napajati se mora z mlačno vodo, da se pijače lažje privadi in vsled žeje nima nobenih slabih nasledkov. Sedaj pač vidimo, da je kmetu pri napajanju živine posebno po zimi treba velike opreznosti. Kajti mala napaka napravi mu lahko veliko škodo. Da se ji izogne, gotovo je boljše biti skrben za časa, nego čakati, da ga nesreča uči, katera ima navadno železne pesti.

Pohorski.

IVAN PERDAN,
Ljubljana, Cesarja Jožefa trg, priporoča:**Ciril-Metodovo cikorijo**

najboljše kakovosti v izvornih zabojskih in

VŽIGALICE
družbe sv. Cirila in Metoda
Zaloga pri Iv. Perdanu v Ljubljani.
MAL POLOŽI DAR
DOMU NA ALTAR!
Te vžigalice
so vprid d. užbi sv. Cirila in Metoda
v LJUBLJANI.

1 orig. zabojski 50 zavojev
54 K, 2% popusta.
2450 10—5

meblovana soba

z dvema posteljama za gospoda in
gospo, eventuelno s porabo kuhinje.

Naslov pove uredništvo „Slovenca“.

Hiši naprodaj
blizu Ljubljane.
2509 5—5

V Novem Vodmatu prodasta
se 2 hiši po jako nizki ceni, ena pri-
pravna tudi za jako veliko delavnico.

Poizve se pri upravnistvu „Slovenca“

Proda se nov, ameriške vrste

harmonij.

Več pove gosp. Ivan Kaom, V o-
losko, Villa Cornelia. 2517 3 3

Caproni,

emerit. višji duhovnik v Le-
viku, spričuje, da proti nje-
govim želodčnim težkočam
najbolje učinkuje (tudi
odvajalno)

želodčna tinktura

G. Piccolija, dvornega
založnika Nj. Svetosti in
lekarja v Ljubljani, Du-
najska cesta.

1 steklenica velja 20 vin. in se
vnanja naročila z obratno pošto
2371 izvršujejo 1 6

75% ceneje

se dobé

izvirni pariški in berolinski modeli.

10 gl. brez konkurence

Novi dolgi paletoti za dame iz angleškega
modnega sukna (čista volna) in Duble.

Največja izbira

damskih kožuhov in jopičev in šegarov
kakor tudi konfekcije za gospode in dečke
po zelo znižanih cenah.

Angleško skladiške oblek

O. BERNATOVIĆ,
Ljubljana, Mestni trg št. 5.

**„Katoliška Bukvarna“
v Ljubljani**

priporoča za praktično porabo naslednja priznana dela:

Maier-Bode, Der praktische Landwirt. Handbuch für Land-
wirte, Haustierbesitzer, Gärtner, Winzer. Mit vielen hundert Ab-
bildungen und 18 Farbendrucktafeln. Vez. K 8-40.

Probst, dr. Georg, Handbuch der gesamten Landwirtschaft. Bearbeitet von Landestierzuchtinspektor dr. Attinger,
Direktor Balster etc. etc. K 2-40.

Gaucher, Handbuch der Obstkultur. K 2-40.

Zürn, dr. Ernst, Der Erwerbs-Obstbau. Seine Förderung und
praktische Ausführung durch Landwirte, Gärtner und Garten-
freunde. K 6-60.

Strupi, dr. Simon, Živinozdravništvo. Vez. K 4-10.

Zipperlen, Der illustrierte Haustierarzt, für Landwirte
und Haustierbesitzer. Eine Darstellung der Gesundheitspflege der
Haustiere, sowie eine Belehrung über das Aeussere, Geburtshilfe,
Hufbeschlag u. s. w. und über die Krankheiten sämtlicher Haus-
tiere. Zugleich ein Handbuch für Tierärzte und Hufschmiede.
Vezano K 8-40.

**Bleiwies vitez Trsteniški, dr. Janez, Nauk kako zdrava in
bolna kopita podkovati** in kopitne bolezni ozdravljati.
K 1-60.

**Bleiwies vitez Trsteniški, dr. Janez, Nauk kako pomagati
živini o porodu** in kako po porodu ravnati s staro in mlado
živino in ozdravljati poporodne bolezni. Vezano K 1-20.

Alfonsus, Alois, Allgemeines Lehrbuch der Bienenzucht
mit 4 Tafeln und 354 Abbildungen. K 10.

Menotti dal Piaz, Handbuch des praktischen Weinbaues
mit besonderer Berücksichtigung der Reconstruction von Wein-
gärten. Mit 154 Abbildungen. K 6-60.

Zimmerer, Kräutersegen. Die Bedeutung unserer vorzüglichsten
heimischen Heikräuter in Sitte, Sage, Geschichte und Volksglauben;
ihr wirtschaftlicher und industrieller Nutzen und ihre praktische
Verwendung als Hausmittel. Für die Jugend, das Volk und deren
Freunde zur Belehrung einer religiös-sinnigen Naturanschauung.
Mit 56 Pflanzen-Tafeln. Vezano K 9-60.

Kneipp-Reile, Das große Kneippbuch. Ein Volksbuch für
Gesunde und Kranke. Samt vielen Abbildungen, Pflanzenatlas,
Anatomie des Menschen etc. etc. XXIV + 1314 Seiten und 20
Pflanzentafeln. Vezano K 14-40.

Kneipp-Podgorc, Domači zdravnik. Vezano K 1-40.

**Kohlmann, Kubiktabellen über runde, geschnittene
und beschlagene Hölzer,** berechnet nach Metermaß.
Vezano K 4-50.

**Kohlmann, Kubiktabellen über runde geschnittene
und beschlagene Hölzer,** berechnet nach Fußmaß. Ve-
zano K 3-60.

Christ-Lucas, Gartenbuch für Bürger und Landmann. Eine
gemeinfaßliche Anleitung zur Anlage und Behandlung des Haus-
gartens und zur Kultur der Blumen, Gemüse, Obstbäume und
Reben, einschließlich der Blumenzucht im Zimmer. 13. Auflage.
Mit 276 Abbildungen. Vezano K 4-80.

Puhlmann's Handbuch der Homöopathischen Praxis.
Anleitung zur klinischen Untersuchung Kranker und zu deren
Behandlung nach homöopathischen und diätetischen Grundsätzen
etc. Mit 142 in den Text gedruckten, zum Theil colorirten Ab-
bildungen und 47 chromolithographirten Tafeln. Zweite Auflage.
Vezano K 19-20.

Staro železo,
baker, cink in me-
denino
kupi po najvišjih cenah
Franc Stupica
trgovina z železnino
na Marije Terezije cesti
v Ljubljani. 863 25

SINGER
se dob le pri
SINGER Ko.
akc. družba za šivalne stroje
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta.
Svarimo s tem najnovejšo svoje odjemalce
preč šivalnimi stroji, ki jih ponujajo drugi tr-
govci pod imenom „izvirni Singerje“. Ker mi
svojih strojev nikdar ne oddajamo takim tr-
govcem, obstoje taki „izvirni Singerjevi stroji“
k večjemu iz starih rabljenih, iz tretje roke
doblenih šivalnih strojev, za katere ne moremo
niti prevzeti kakšnega poročila, niti doposlati
posamnih delov.

Tesarji
se takoj sprejmo za dolgotrajno
delo proti dobri plači pri
stavbeniku 2507 5
Ferdo Trumlerju,
Ljubljana, Cesta na Rožnik 31.

Zelo znižane cene!
zaradi prenapolnjenja zaloge:
Zimske jope 2428 9
za dame . od gl. 2-50 višje
obleka iz
sukna 2-50
pelerina 2-50
havelok 2-50
dolga zim-
ska suknja 5-
sako iz ko-
žuhovine 7-50
Največja in najlepša izbira konfekcije za
gospode, dečke, dame in deklice.
Angleško skladišče oblek
O. BERNATOVIĆ
Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Kranjska tovarna lanenega olja
ZABRET & HUTER v Kranju
priporoča
lanene tropine (preše)
najboljše kakovosti v vrečah po 50 kilogramov in
=sladko laneno olje.=
Opomniti je, da je laneno olje mrzlo stiskano, nima v sebi nikakega
albumina in je ravno raditega najboljše kakovosti. V kolikor pa je laneno
olje boljše brez te sestavine, v toliki meri pridobimo s to sestavino lanene
tropine. Analiza lanenih tropin znaša: 40—41 % surovega proteina (belja-
kovin) z 9—10 % olja, po analizi št. 1901 c. kr. poljedelsko-kemičnega pre-
izkuševališča na Dunaju. 2293 13-5

Prav dobro žgane
zidarske opeke
okolu 100.000 kosov, po 30 kron
1000 komadov, postavljeno na kolo-
dvor Višnjagora, ima na prodaj
IVAN PONIČVAR, posestnik na Pe-
ščenjaku, p. Višnjagora. 2525 3-3

Deklica
k enemu otroku se išče. Lahko je tudi
starejša oseba, katera zna popolnoma oskr-
bovati novorojenega otroka. Imeti mora
skrb in ljubezen do otroka. Nemščine zmožne
imajo prednost. Vstop od 1. do 10. decembra.
Naslov pove iz prijaznosti upravnistvo
„Slovenca“. 2500 4-4

**Petrolejska plinova
svetilka „VEGA“**
je najnovejša
in najboljša
svetilka XX.
stoletja, pri
kateri se pe-
trolej spre-
meni v plin.
Porabi se sa-
mo za 1 vinar
petroleja na
uro, ter gori
svetlejšje kot
navadni plin.
Ni potreba
privijati ste-
nja (dohta), dá
tako razsvet-
ljavo, pristoja
na vsako navadno petrolejsko svetilko 10" ali 14"
in gori brez duha. Kompletne petrolejske svetilke
„Vega“ stane 8 kron 2329 6-2
Zaloga pri
Valentin Golob, trgovina z
železnino,
Mestni trg št. 10. 2466 3-3

Naznanilo preselitve.
Arhitekt
Ferdinand Trumler
mestni stavbenik v Ljubljani
vljudno naznanja, da je svoj tehn.
urad preložil na
Cesto proti Rožniku št. 31.
Istočasno se priporoča za pre-
vzetje vseh 2497 4
stavbenih izdelovanj
kakor: nove zgradbe, pre- in dozi-
danja, adaptacije, rekonstrukcije, iz-
delavo načrtov, proračunov, revizij
in cenitev; napravo umetno dovr-
šenih načrtov za vsakovrstna po-
slopja in izvedba perspektivnih risb
za ista itd.
**Izredno kulantne cene in
točna izvršitev.**
Najcenejša izvršitev **rakov**
(grobno) na novem centralnem
pokopališču.
Specijalist v gradbi cerkvâ.

Zadružna mlekarna
v Gorjah pri Bledu ponuja
**čajno surovo
maslo (Theebutter)**
najfinejše kvalitete franko 2 K
60 h kilo.
Ponudbe na naslov zgoraj ime-
novane mlekarne. 2520 6-5

**Veliko zalogo absolutno zjamčenega
pristnega vina**
priporočano opetovano od knezoškof.
ordinarijata ljubljanskega p. n. vlč. gg.
župnikom za mašna vina, ima
Kmetijsko društvo v Vipavi.
Izborna kvaliteta; belo po 40, do
50 kron, sortirano najfinejše do 60
kron, postavljeno v Postojno ali Aj-
dovščino. Izpod 56 litrov se ne od-
daja; na debelo po dogovoru ceneje.
Prevara izključena, ker je klet pod
nadzorstvom dekana vipavskega.
V zalogi je tudi **tropsko
žganje.** Za zadrage in večje mno-
žine **izjemne cene,** 2523 25-21
Za obilne naročbe se priporoča
Kmetijsko društvo v Vipavi.

Razpis
ordinarja in provizoričnega voditelja kranjske
deželne blaznice na Studencu.
V deželni blaznici kranjski na Studencu je izpraznjeno mesto **ordinarija in
provizoričnega voditelja.**
S službo ordinarija je poleg prostega stanovanja združena letna plača 3600 K in
pravica do dveh v pokojnino vstevnih petletnic po 200 K; kot provizorični voditelj dobi
ordinarij letno nagrado 600 K.
Izvrševanje privatne prakse ni dopustno.
Prosilci za to službo morajo dokazati, da so se po dovršenih medicinskih študijah
izvežbali v psihiatriji in da so že dalj časa kot zdravniki službovali v kakem zavodu za
umobolne.
Poleg tega je dokazati tudi znanje slovenskega in nemškega jezika v govoru in
pisanju.
S temi dokazili in dalje s krstnim listom, z domovnico in zdravniškim izpričevalom
o fizični sposobnosti opremljene prošnje predložiti je
do 15. novembra 1906
podpisanemu deželnemu odboru.
Deželni odbor kranjski v Ljubljani,
dne 29. oktobra 1906.

Podružnice:
Praga z menjalnicami: Graben 25, Mala strana, Most, ulica 17, Žitkov. Brno,
Baden, Čelka Lipa, Čelka Kamnica, Moravski Zumberg, Mödling, Novi Jičín,
Písek, Svltava in Liberec.
Menjalnice na Dunaju:
I. Wollzeile 10, II. Taborstrasse 4, III. Ungargasse 69 (vokal Rennweg), III. Ló-
wengasse 27, IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 88 a,
VII. Mariahilferstrasse 76, VIII. Lerchenfelderstrasse 132, IX. Alserstrasse 32,
X. Favoritenstrasse 59, XVIII. Währingerstrasse 82, XIX. Döblinger Hauptstr. 33,
XXI. Hauptstrasse 22.
Menjalnična delniška družba 67 150-114
„MERCUR“
Dunaj, I. Wollzeile 10.
Ako. kapital K 16.000.000. Reser. zaklad K 7.000.000
**Najkulantnejši
nakup in prodaja**
vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnih, srečk,
deviz, valut in denarja.
Zamenjava in eskomptiranje
izrebanih zastavnih in obligacij, srečk in kuponov.

„Ljubljanska kreditna banka“
Podružnica v SPLJETU. v Ljubljani, Špitalske ulice št. 2. Podružnica v CELOVCU.
Delniška glavica K 2.000.000.—. Rezervni zaklad K 200.000.—.
sprejema od 1. novembra tekočega leta vloge na obdenem zvišuje obrestno mero starih vlog na knjižice od sedanjih 4% na
vložne knjižice in 4 1/2 0 ter jih obrestuje od dne vloge do 4 1/2 0
na tekoči račun po 4 1/2 0 dne vzdiga; začenši s 1. novembrom t. l. 2291 283
Rentni davek plača banka sama.